

č. 1-2017

MESÁČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Vanda Raýmanová

TÉMA

► Digitalizácia
a modernizácia kín

NOVINKY

► Lichožrúti
► Všetko alebo nič

ROK 2016

V SLOVENSKOM FILME

UŽ V PREDAJI

NA ÚVOD

V prvom mesiaci roku 2017 vstupujú do kín dve slovenské novinky. Marta Ferenčová nakrútila podľa úspešnej knižnej predlohy Evity Urbaníkovej romantickú komédiu *Všetko alebo nič*. Doplní ju animovaný film *Lichožrúti* (r. G. Miklínová), ktorý vznikol v minoritnej koprodukcii Slovenska. Oba tituly vyvolávajú dojem rozprávania v štýle „bezstarostne o starostiach“, situácia je však iná medzi snímkami v rubrike Recenzia. Nachádzajú sa v nej filmy *Paterson* (r. J. Jarmusch), *Sladké sny* (r. M. Bellocchio) a *Smrť v Sarajeve* (r. D. Tanović). Mimochodom, január môžeme označiť aj za mesiac Jima Jarmuscha, okrem jeho novinky sa totiž do kín dostáva aj sedem jeho starších filmov. Rubrika Premiéry je tentoraz nezvyčajne rozsiahla.

V rozhovore odpovedá na naše otázky autorka animovaných filmov Vanda Raymanová, ktorá počas Vianoc premiérovala svoj seriál *Drobci*. Hovorí aj o problémoch súčasných študentov animovanej tvorby s hľadaním tém a s prácou s príbehom. Našťastie, vlni sa dostalo do kín aj niekoľko zaujímavých krátkych slovenských „animákov“, ako konštatuje článok zameraný na tento druh tvorby. V ďalších dvoch štúdiách hodnotia autori slovenské hrané a dokumentárne filmy uplynulého roka.

Filmových premiér je veľa, ako sú však na tom priestory, v ktorých sa premieta? V Teme čísla sa snažíme pozrieť na súčasnú situáciu slovenských kín, keď doznieva fáza digitalizácie a prevádzkovatelia sa sústreďujú na možnosti modernizácie kín. Za redakciu *Film.sk* vám do roku 2017 želám, aby ste mali poruke dobré kino a nechodili doň primárne pre potrebu uniknúť z ťaživej reality.

► Daniel Bernát

AKO JE OBLÚBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

František Demeter, výtvarník

Mojím obľúbeným slovenským filmom je asi Hanáková *Tichá radosť* (1985). Dnes už tak trochu zabudnutý film o hľadaní a strácaní zmyslu života na pozadí rozpadávajúceho sa vzťahu protagonistky (Magda Vášáryová) ma zasiahol svojím krehkým realizmom, popretkávaným jemnými symbolmi a poetickými metaforami. Film je pozoruhodný nielen z obsahovej stránky – mimochodom, skvelo zobrazuje normálnu atmosféru polovice 80. rokov –, ale aj vďaka zaujímavej filmárskej práci (kamera Viktor Svoboda). Prvýkrát som ho videl v oných časoch v televízii a do pamäti sa mi obzvlášť vryl melancholický Ursínyho nápev, nesúci v sebe akoby sujet filmu: „*Hovoríš stále ja a hrdo pohadzuješ hlavou...*“ Tento zážitok som si po rokoch mohol oživiť, keď som ako študent VŠVU navštívil miestny kinoklub. Je úsmevné, že som bol nútený kúpiť si okrem vlastného lístka aj ďalších päť, aby som *Tichú radosť* mohol opätovne zažiť (bol som totiž nakoniec jediným divákom). Biletár sa ma na margo toho spýtal, či je to fakt taký dobrý film. Ako vtedy, tak aj teraz po rokoch by som na túto otázku nevedel nájsť primerané slová; totiž také, ktoré by uspokojili nielen pýtajúceho sa, ale predovšetkým mňa samého. *Tichá radosť* tak pre mňa asi navždy ostane mojou „osobnou tichou radosťou“.

Podobne ako *Tichá radosť* je pre mňa slovami ťažko uchopiteľný aj film Martina Šulíka *Klíč k určovaniu trpaslíků aneb Poslední cesta Lemuela Gullivera* (2002), nakrútený podľa denníkov Pavla Juráčka, ktorý si zasluhuje pozornosť. Je to nedostatočne docenený pokus o prienik alebo skôr narušenie hraníc dokumentu a hraného filmu. Šulíkovo atmosférické podobnenie Juráčkovho života je pre mňa príkladom dokonale zvládnutého filmového remesla a umeleckej kreativity, hodným označenia filmové dielo. ▲

■ FOTO: archív F. Demetera

18

- 03 **MYSLÍM SI**
- 04–05 **KALENDÁRIUM**
- 06–11 **PREMIÉRY** v kinách
- 11 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 12 **PREMIÉRY 2017**
- 13 **NOVINKY:** Lichožrúti podľa Galiny Miklínovej
- 14–15 **NOVINKY:** Všetko alebo nič podľa Marty Ferencovej
- 16 **AKTUÁLNE:** Filmové podujatia počas predsedníctva SR v Rade EÚ
- 17 **AKTUÁLNE:** Edičné aktivity SFÚ v minulom roku a plány na rok 2017
- 18–21 **ROZHOVOR:** Vanda Raýmanová
- 22–23 **TÉMA:** Slovenské kiná po vlne digitalizácie a ich modernizácia
- 24–25 **RECENZIA:** Paterson podľa Jima Jarmuscha
- 26–27 **RECENZIA:** Sladké sny podľa Marca Bellocchia
- 28–29 **RECENZIA:** Smrť v Sarajeve podľa Danisa Tanovića
- 30–32 **ROK 2016 V HRANOM FILME**
- 33–35 **ROK 2016 V DOKUMENTÁRNO M FILME**
- 36–37 **ROK 2016 V ANIMOVANOM FILME**
- 38 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 39 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 40–41 **DVD NOSIČE / ČO ROBIÁ**
- 42–43 **OHĽASY:** Dokumentárny cyklus Prvá
- 44 **PROFIL:** strihač Alfréd Benčíč
- 45 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU:** Týždeň vo filme
- 46 **TIPY Mesiaca:** Kino Lumière
- 47 **VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
a uzávierky na granty a podporné program
- 48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a KINO LUMIÈRE**

28

24

Jaroslav Hocheľ,

filmový publicista

Skončil sa kalendárny rok a dá sa bilancovať. Aj filmovo. Štatisticky to iste urobia povolanejší, ja si všimnem čosi iné. Vlni použiť viacero festivalov vo svojich zvučkách (aj) prvky komerčného filmu. Už v marci to veľmi rafinovane urobil Febiofest a tvorcovia Veronika Obertová, Michaela Čopíková, Adam Matej, Jonatán Pastirčák, Marek Kianička: ich animovaný trailer vyzerá ako upútavka na podivný komerčák, ale zorientovanejší divák v ňom zbadá odkazy na tuláka Charlieho, *Psycho*, *Andalúzskeho psa*, *Vesmírnu odysseu*, *Mechanický pomaranč*, *Čeluste...* Takže čo? Art? Komerčia? Kult? Všetko dokopy? Jednoducho „krátka cesta k veľkým filmom“.

Divákov nešetřili ani tvorcovia traileru Týždeň slovenského filmu Andrej Kolenčík a Veronika Kocourková. Ich pôvabné dielko pripomína nieže béčkové, ale rovno „céčkové“ sci-fi: Peter Šimun a Eva Pavlíková v obtiahnutých kombinézach a s čudnými zbraňami v rukách v ňom bojujú s obrovským „drakodinosaurom“, ktorý je všetko, len nie „realistický“, podobne ako „krajina“, v ktorej sa to odohráva. Ani Ed Wood by sa nemusel hanbiť. Ale „nejde o život, ide o film“. Rád sa priznávam, že kolkokrát protagonisti po vecných informáciách o podujatí zmizli v papuli netvora, toľkokrát som sa od srdca zasmial. Zakaždým znova.

„Si zabil,“ žiadalo by sa mi povedať Dávidovi Dorošovi, víťaznému autorovi vizuálu vlašajšieho Art Film Festu, ktorý si za hlavný motív festivalu s „artom“ v názve zvolil pukaneč (aka popcorn), symbol konzumného vnímania mainstreamovej kinematografie. „Chcel som, aby vizuál niesol v sebe prvok, ktorý u ľudí bude evokovať kino, ale nielen to a zároveň bude dostatočne „rušivým“ na to, aby v dnešnej dobe plnej vizuálneho smogu dokázal upútať pozornosť,“ povedal autor. Bezpochyby sa mu to podarilo. Slogan je kontroverzný: „Pukanec je kino, ale kino nie je len pukaneč!“ Ehm... Kino vôbec nie je pukaneč, je to (azda ešte stále?) kultúrna inštitúcia. A pukaneč nie je kino, je to „biete rozpukané zrno upečenej kukurice“. Na tom plagáte však pôsobí esteticky, výtvarne čisto. Je to Pukanec s veľkým P (ale zasa nie tá obec v okrese Levice ©). Ak sa o umeleckom diele niekedy hovorí, že je vybrúsené ako diamant, možno niekomu artový film pripomína pekné rozpukaný pukaneč?

Občas sa diskutuje o tom, či nie je filmových festivalov na Slovensku priveľa. Škála názorov je pestrá – od extrémneho, že by stačil jeden naozaj reprezentatívny, po fanúšikovský, že festivalov nie je nikdy dost. Také špekulácie rád prenechám múdrym hlavám v príslušných inštitúciách. Ja sa budem radšej tešiť z toho, že neumelý dinosaurus či pukaneč, ktorý sa fakt vydaril, dokáže prilákať divákov na nepukancové festivalové filmy. ▲

ISSN 1335-8286

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (18. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nótová-Tušeřová
tlačová tajomníčka SFÚ
Andrea Biskupičová
vedúca predajne Klapka.sk
Štefan Vraštiák
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hocheľ
Design & grafická úprava:
p & j
Tlač: Dolis, s. r. o.
Uzávierka čísla 1/2017:
23. 12. 2016
Snímka na titulnej strane:
Lichožrúti – Forum Film
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

► FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU

■ BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE

► www.kino-lumiere.sk

10 / NOVEMBER – 15 / JANUÁR
Český filmový plagát v rokoch 1931 – 1948**1 – 31 / JANUÁR**
Best of Film.sk5 *October* (r. M. Kollar), *Para nad riekou* (r. R. Kirchhoff, F. Remunda), *Richard Müller: Nespoznaný* (r. M. Remo)**2 / JANUÁR ► 18.15**
Výročia osobností: Peter Mihálik

Pásmo filmov z rokov 1968 až 1971

4 / 8 / JANUÁR ► 18.15
Výročia osobností: Július Pántik*Varuj...!* (r. M. Frič, 1946) + lektorský úvod: Rastislav Graňák a *Stud* (r. L. Helge, 1967)**5 – 7 / JANUÁR ► 18.15**
Hommage: Raoul Coutard
Na konci s dychom (r. J.-L. Godard, 1960), *Jules a Jim* (r. F. Truffaut, 1962) a *Priznanie* (r. Costa-Gavras, 1970)**9 / JANUÁR ► 18.15**
Očami filmových spravodajcov: Mozaika 1957
Rudolf Urc vyberá žurnály z filmového periodika *Týždeň vo filme*.**10 / JANUÁR ► 18.00**
Filmový kabinet PLUS SK
Záver vzdelávacieho cyklu na tému filmových profesií. V januári predstaví prácu filmového kritika hosť Martin Šmatlák – riaditeľ Audiovizuálneho fondu. Premietat sa bude film *Obrazy starého sveta* (r. D. Hanák, 1972).**10 / 11 / JANUÁR ► 18.15**
Výročia osobností: Marián Varga
Kamarátky (r. Š. Uher, 1979) a *Víkend za milión* (r. D. Trančík, 1987)**12 / JANUÁR ► 18.15**
Výročia osobností: Jerzy Kawalerowicz
Vlak (1959)**13 / JANUÁR ► 18.15, 20.45**
Double Bill
Mulholland Drive (r. D. Lynch, 2001), *Neon Demon* (r. N. Winding Refn, 2016)**14 / 15 / JANUÁR ► 18.15**
Výročia osobností: Anton Krajčovič
Organ (r. Š. Uher, 1964) + lektorský úvod: Matej Sotník a *Tri dcéry* (r. Š. Uher, 1967) + lektorský úvod: Tatiana Rusnáková**16 / JANUÁR ► 18.15**
Kratasy z archívu
Pásmo s názvom Trezorové filmy II prinesie krátke filmy *Zakliata dolina*, *Keď zaznie ticho*, *Návšteva prezidenta*, *Roľníci*, *Moja teta Vincencia* a *Interview v metelici* (r. rôzni, 1966 – 1969).**17 / JANUÁR ► 17.00**
Kino-Ikon Choice
Projekcia filmu *5 October* spojená s diskusiou za účasti režiséra, scenáristu a kameramana Martina Kollara, strihačov Alexandry Gobjdichovej a Mareka Šulíka, zvukára Tobiáša Potočného a producenta Ivana Ostrochovského.**17 – 22 / JANUÁR ► 18.15**
Christian Petzold: Žaner, láska a peniaze
Vnútorňá istota (2000), *Strašidlá* (2005), *Yella* (2007), *Jerichow* (2008), *Barbara* (2012), *Fénix* (2014)**18 / JANUÁR ► 20.30**
Music & Film: David Bowie je... (r. H. Hamilton, K. Mullan)
Diváci uvidia rukopisy textov Bowieho piesní, 60 originálnych kostýmov, fotografie (napríklad od Helmuta Newtona či Antona Corbijnja), filmové materiály, videoklipy, rozhovory, Bowieho hudobné nástroje aj obaly albumov a ich výtvarné návrhy.**19 – 21 / JANUÁR**
Írsky filmový festival**23 – 28 / JANUÁR ► 18.15**
Výročia osobností: Carlos Saura
Krvavá svadba (1981), *Carmen* (1983), *Čarodajná láska* (1986), *Plač pre banditu* (1964), *Anna a vlci* (1973), *Mamička oslavuje sté narodeniny* (1979)**31 / JANUÁR ► 18.15**
Filmový kabinet Extra: Začiatky ČS filmu
Nový cyklus, ktorý ponúka frekventantom možnosť rozšíriť si obraz o témach preberaných na pôde Filmového kabinetu. Na tomto predstavení budú do cyklu zaradené filmy z rokov 1898 až 1919.■ BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY
► www.a4.sk**11 / 15 / JANUÁR ► 20.00**
Kino inak
Improvizácia (r. P. Pääsuke, M. Taniel), *Profesionálna cudzinka* (r. A. Grusková)**18 / JANUÁR ► 20.00**
O!PLA: 5 rokov poľského animovaného videoklipu**27 – 29 / JANUÁR**
IFFR Live 2017
Počas trvania MFF Rotterdam si diváci budú môcť pozrieť filmy z jeho aktuálneho programu a zapojiť sa do diskusií s tvorcami prostredníctvom interaktívneho live streamu.■ KOŠICE – TABAČKA KULTURFABRIK
► www.tabacka.sk**31 / JANUÁR ► 19.00**
Divácka volenka
Premietanie filmu, ktorý si vo facebookovom hlasovaní vyberú diváci.

■ PREHLIADKY A FESTIVALY NA SLOVENSKU

9 / SEPTEMBER 2016 – 28 / FEBRUÁR 2017
(SLOVENSKO)
PROJEKT 100 – 2016 ► www.asfk.sk**25 – 29 / JANUÁR**
(13 SLOVENSKÝCH MIEST)
Festival SCANDI
Tretí ročník prehliadky severských filmov. O podujatí čítajte viac na strane 11. ► www.filmeurope.sk

► PODUJATIA SLOVENSKÉHO FILMU V ZAHRANIČÍ

2 / DECEMBER – 20 / JANUÁR
Cyklus Slovenská filmová panoráma, Brusel (BELGICKO)
Boxer a smrť (P. Solan), *Slnko v sieti*, *Veľká noc a veľký deň* (r. Š. Uher), *Ružové sny*, *Ja milujem, ty miluješ* (D. Hanák), *Chodník cez Dunaj* (M. Luther), *Záhrada* (M. Šulík), *Slepé lásky* (J. Lehotský), *Kristove roky + Bubeník Červeného kríža*, *Vtáčkovia, siroty a blázni*, *Sedím na konári a je mi dobre* (J. Jakubisko) ► www.cinamatek.be**17 / DECEMBER – 20 / JANUÁR**
Slovak Film Panorama, BOZAR, Brusel (BELGICKO)
Ružové sny, *Ja milujem, ty miluješ* (r. D. Hanák), *Veľká noc a veľký deň*, *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Kristove roky + Bubeník Červeného kríža*, *Vtáčkovia, siroty a blázni*, *Sedím na konári a je mi dobre* (r. J. Jakubisko), *Chodník cez Dunaj* (r. M. Luther), *Záhrada* (r. M. Šulík), *Slepé lásky* (r. J. Lehotský) ► www.bozar.be**5 – 15 / JANUÁR**
28. MFF Palm Springs (USA)
Učiteľka (r. J. Hřebejk) v sekcii Modern Masters
► www.psfilmfest.org**8 / JANUÁR**
Filmový klub Velvet 4 Film, Londýn (VEĽKÁ BRITÁNIA)
Tisícročná včela (r. J. Jakubisko) vo výbere Czech & Slovak Season in Stow. ► www.velvet4film.org**12 – 19 / JANUÁR**
15. MFF Pune, Maháráštra (INDIA)
Mila Fog (r. M. Prokopová) v súťaži ► www.piffindia.com**20 – 29 / JANUÁR**
Filmový festival Premiers Plans, Angers (FRANCÚZSKO)
Chilli (r. M. Mikušová) v súťaži Plans Animés Européens, *Skúška* (r. G. Valentovič) v súťaži Films d'Écoles Européens ► www.premiersplans.org**20 – 29 / JANUÁR**
Medzinárodný festival nezávislého filmu Black Movie, Ženeva (ŠVAJČIARSKO)
Učiteľka (r. J. Hřebejk) ► www.blackmovie.ch**20 – 29 / JANUÁR**
28. Trieste Film Festival, Terst (ITALIANSKO)
Ja, Olga Hepnarová (r. T. Weinreb, P. Kazda), *Diera v hlave* (r. R. Kirchhoff), *Učiteľka* (r. J. Hřebejk)
► www.triestefilmfestival.it**25 / JANUÁR – 5 / FEBRUÁR**
46. MFF Rotterdam (HOLANDSKO)
V sekcii Veľká retrospektíva – Jan Němec bude uvedený film *Vlk z Královských Vinohrad*. ► https://iffrr.com**27 / JANUÁR – 6 / FEBRUÁR**
40. Göteborg Film Festival (ŠVÉDSKO)
Ja, Olga Hepnarová (r. T. Weinreb, P. Kazda)
► www.giff.se(REDAKČIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)
► Zuzana Sotáková

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Bastardi

(**Bastards**, USA, 2016) DCP 2D, MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY/MAĎARSKÝ DABING, KOMÉDIA

RÉŽIA: Lawrence Sher **HRAJÚ:** Owen Wilson, Ed Helms, J. K. Simmons, Katie Aselton, Bill Irwin, Glenn Close, Ving Rhames
DISTRIBÚTOR: Continental film

Keď dvojčatá Peter a Kyle zistia, že im matka celé roky klamala o ich údajne zosnulom otcovi, vydávajú sa na cestu, aby ho našli. Napokon sa dozvedia viac, než chceli, o svojej mame aj o sebe.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Cudzejší ako raj

(**Stranger Than Paradise**, USA/NSR, 1984) DCP 2D + DVD + MP4, 89 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** John Lurie, Eszter Balint, Richard Edson, Cecilia Stark, Tom DiCillo, Richard Boes, Sara Driver, Danny Rosen, Rockets Redglare **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Povaľač Willie by najradšej zabudol na to, že pred desiatimi rokmi prišiel do New Yorku z Maďarska. Keď sa dozvie, že u neho strávi pár dní sestra Eva, nie je nadšený. Po jej odchode si však uvedomí, že s ňou má veľa spoločného. Po roku ju s kamarátom Eddiem navštívia v Clevelande a spoločne odídu na slnečnú Floridu. Lenže tam ich nečaká vysnívajúci raj.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Divoké vlny 2

(**Surf's Up 2: WaveMania**, USA, 2017) DCP 2D, 84 min., MP, SLOVENSKÝ DABING/MAĎARSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA/RODINNÝ

RÉŽIA: Henry Yu
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

V pokračovaní animovanej komédie sa vráti na plátna kín mladý tučniak Cody, ktorý sa stal šampiónom v surfovaní. S kuraťom menom Joe, plavčíčkou Lani a partiou radikálnych surfistov sa vydávajú chytať adrenalínové vlny do surfistického raja.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Káva a cigarety

(**Coffee and Cigarettes**, USA, 2003) DCP 2D + DVD + MP4, 95 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA (POVIEDKOVÝ FILM)

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Roberto Benigni, Cate Blanchett, Steve Buscemi, Iggy Pop, Alfred Molina, Bill Murray, Tom Waits, Isaach de Bankolé, Jack White, Meg White, Steve Coogan, The GZA, RZA **DISTRIBÚTOR:** ASFK

V koláži krátkych filmov vystupuje niekoľko postáv, ktoré posedávajú, popíjajú kávu, fajčia a debatujú o rôznych témach, ako sú napríklad nanuky s kofeínom, Abbott & Costello, záhady okolo Elvise, správna príprava čaju, vynálezy Nikolu Teslu, fiktívna rocková kapela SQŮRL, Paríž 20. rokov alebo použitie nikotínu ako insekticídu.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Kráľovná Kristína

(**Tyttökuningas**, Finsko/Kanada/Nemecko/Švédsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 106 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÁ HISTORICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: Mika Kaurismäki **HRAJÚ:** Malin Buska, Sarah Gadon, Michael Nyqvist, Lucas Bryant, Hippolyte Girardot, Peter Lohmeyer,
DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Príbeh švédskej kráľovnej Kristíny, ktorá nastúpila na trón vo veku šiestich rokov. Ako mladá žena vzdoruujúca konzervatívnym silám sa rozhoduje medzi rozumom a citom, medzi kvalitným moderným vzdelaním a anachronickým svetom štátnických povinností, medzi myslou a nezrozumiteľnými túžbami svojho tela.

PREMIÉRA: 12. 1. 2017

Lichožrúti

(**Lichožrouti**, Česko/Slovensko, 2016) DCP 2D, 83 min., SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ/RODINNÝ

RÉŽIA: Galina Miklinová
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Daniel Fischer, Ľuboš Kostelný, Pavol Plevčík, Miroslav Noga, Ján Koleník, Táňa Pauhofová, Ján Kroner
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Lichožrúti sú malí tvorovia, ktorí sa živia ponožkami, preto ľuďom zostáva len jedna z dvojice ponožiek – nepárna. Snímka zoznámi divákov s malým lichožrútom Chichúnikom, ktorého čakajú všakovaké dobrodružstva. ► O filme čítajte viac na strane 13.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Chlapec vo svete príšer

(**Bakemono no ko**, Japonsko, 2015) DCP 2D + DVD + MP4, 119 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ANIMOVANÝ/FANTASY

RÉŽIA: Mamoru Hosoda **DISTRIBÚTOR:** ASFK
HRAJÚ: Tuva Jagell, Emrik Öhlander,

Deväťročný Kjúta je obyčajný chlapec z moderného Tokia, ktorý toho o živote ešte veľa nevie. Doteraz nemal ani poňatia, že popri reálnom svete existuje aj jeden skrytý, fantastický, ktorý obývajú zvieratá a ľudia v ňom nie sú veľmi vítaní. Netušil to až do chvíle, kým sa tam náhodou neocitol.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Chlapci

(**Pojkarna**, Švédsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 106 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/LGBT

RÉŽIA: Alexandra-Therese Keining
HRAJÚ: Tuva Jagell, Emrik Öhlander, Wilma Holmén, Vilgot Ostwald Vesterlund, Josefín Neldén, Mandus Berg, Adam Dahlgren
DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Kim, Momo a Bella sú kamarátky, ktoré majú problémy so školskou šikanou. Útočiskom sa im stane záhradný skleník, kde sa jedného dňa dostanú k semienku, z ktorého cez noc vyrastie tajomná kvetina. Keď sa rozhodnú ochutnať jej nektár, netušia, že rastlina ich dokáže premeniť na chlapcov. Kúzlo však môže trvať len jednu noc...

PREMIÉRA: 12. 1. 2017

Je to len koniec sveta

(**Juste la fin du monde**, Kanada/Francúzsko, 2016) DCP 2D + DVD + MP4, 97 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Xavier Dolan **HRAJÚ:** Gaspard Ulliel, Nathalie Baye, Léa Seydoux, Marion Cotillard, Vincent Cassel **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Louis je spisovateľ a je smrteľne chorý. Rozhodne sa, že po rokoch navštívi svoju rodinu, aby príbuzným oznámil, že zomiera. Rodinné stretnutie je však plné napätia. Réžisér Xavier Dolan získal za film Veľkú cenu na vlaňajšom festivale v Cannes.

PREMIÉRA: 15. 12. 2016

Masaryk

(**Masaryk**, Česko/Slovensko, 2016) DCP 2D, 106 min., MP 12, HISTORICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: Julius Ševčík **HRAJÚ:** Karel Roden, Oldřich Kaiser, Arly Jover, Hanns Zischler, Eva Herzegová, Jiří Vyorálek, Milton Welsh, Dermot Crowley, Robert Jaškóv, Emília Vášáryová, Zuzana Kronerová
DISTRIBÚTOR: Garfield film

Mladý maliar a kunsthistorik sa v deň, keď prichádza o prácu v Národnej galérii, stretne náhodne a za kuriózných okolností s mladou, živelnou a svojráznou dievčinou. Zamilujú sa do seba a časom zisťujú, že nemôžu jeden bez druhého existovať. Film vznikol podľa scenára Jaroslava Papouška.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Mimo zákon

(**Down by Law**, USA/NSR, 1986) DCP 2D + DVD + MP4, 107 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Tom Waits, John Lurie, Roberto Benigni, Nicoletta Braschi, Ellen Barkin, Richard Boes, Pruitt Taylor Vince
DISTRIBÚTOR: ASFK

V jednej zavšívavenej väzenskej cele sa stretávajú nezamestnaný dídžej Zack, príležitostný pasák Jack a poplately taliansky turista Roberto. Zack a Jack sú poriadne otrávení a najviac z čudáckeho spoluväzňa Roberta, ktorý rozpráva iba lámanou angličtinou a srší optimizmom. Dráždi ich to však len dovtedy, kým nepochopia, že Roberto má plán úteku.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Miluji tě modře

(**Miluji tě modře**, Česko, 2016) DCP 2D, 90 min., MP 12, ROMANTICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Václav Jílek, Denisa Nesvačilová,
HRAJÚ: Vladimír Kratina, Táňa Medvecká, Marek Vašut
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Mladý maliar a kunsthistorik sa v deň, keď prichádza o prácu v Národnej galérii, stretne náhodne a za kuriózných okolností s mladou, živelnou a svojráznou dievčinou. Zamilujú sa do seba a časom zisťujú, že nemôžu jeden bez druhého existovať. Film vznikol podľa scenára Jaroslava Papouška.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Mimo zákon

(**Down by Law**, USA/NSR, 1986) DCP 2D + DVD + MP4, 107 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Tom Waits, John Lurie, Roberto Benigni, Nicoletta Braschi, Ellen Barkin, Richard Boes, Pruitt Taylor Vince
DISTRIBÚTOR: ASFK

V jednej zavšívavenej väzenskej cele sa stretávajú nezamestnaný dídžej Zack, príležitostný pasák Jack a poplately taliansky turista Roberto. Zack a Jack sú poriadne otrávení a najviac z čudáckeho spoluväzňa Roberta, ktorý rozpráva iba lámanou angličtinou a srší optimizmom. Dráždi ich to však len dovtedy, kým nepochopia, že Roberto má plán úteku.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Mŕtvy muž

(*Dead Man*, USA/Japonsko/Nemecko, 1995) DCP 2D + DVD + MP4, 121 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/WESTERN

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Johnny Depp, Gary Farmer, Lance Henriksen, Michael Wincott, Milí Avital, Crispin Glover, Gabriel Byrne, John Hurt, Alfred Molina, Eugene Byrd, Robert Mitchum, Iggy Pop **DISTRIBÚTOR:** ASFK

William Blake putuje niekedy v druhej polovici 19. storočia k západným hraniciam Ameriky. Cestuje vlakom za prácou, ale po sérii nehôd sa stáva štvancom. Nepekne zranený stretáva podivného Indiána, ktorý sa volá Nikto. Začína sa tak ich nevšedné spoločné putovanie.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Noc na Zemi

(*Night on Earth*, Francúzsko/Nemecko/USA/Velká Británia/Japonsko, 1991) DCP 2D + DVD + MP4, 129 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Gena Rowlands, Winona Ryder, Armin Mueller-Stahl, Giancarlo Esposito, Rosie Perez, Richard Boes, Isaach de Bankolé **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Film je rozčlenený do piatich poviedok, ktoré sa odohrávajú počas jednej noci v piatich svetových veľkomestách. Aktérmi príbehov sú taxikári a ich pasažieri. Zo zdanlivo náhodných situácií vzniká obraz sveta paradoxov, sveta, v ktorom sa ľudia musia vyrovnávať s pocitmi odcudzenia v prostredí falošných mýtov.

PREMIÉRA: 5. 1. 2017

Ozzy

(*Ozzy*, Španielsko, 2016) DCP 2D, 91 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ ROZPRÁVKA **RÉŽIA:** Alberto Rodriguez, Nacho La Casa **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Ozzy je priateľský pes, ktorý má idylický život u Martinsovcov. Keď musí rodina odcestovať do Japonska, ubytujú ho v luxusnom hoteli pre psov. Ozzy však čoskoro zistí, že toto „perfektné“ miesto je len kulisou pre nekalé praktiky, a tak sa rozhodne naplánovať útek a v štichu nenechá ani svojich nových psích priateľov.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Posledný kráľ

(*Birkebeinerne*, Nórsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 100 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HISTORICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: Nils Gaup **HRAJÚ:** Jakob Oftebro, Kristofer Hivju, Pål Sverre Hagen, Thorbjørn Harr, Thea Sofie Loch Næss **DISTRIBÚTOR:** Film Europe Media Company

Píše sa rok 1206 a Nórsko je rozvrátené občianskou vojnou. Vo víre intríg umiera kráľ a tesne pred smrťou odhaľuje, že má nemanželského syna – Hákona Hákonsona, dediča trónu. Začína sa zúrivý súboj o život malého chlapca. Nepriatelia chcu jeho hlavu, no Skjervald a Torstein sa zo všetkých síl snažia udržať svojho budúceho kráľa nažive.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Resident Evil: Posledná kapitola

(*Resident Evil: The Final Chapter*, USA, 2016) DCP 2D, 106 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ HOROR

RÉŽIA: Paul W. S. Anderson **HRAJÚ:** Milla Jovovich, Ali Larter, Shawn Roberts, Ruby Rose **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

V pokračovaní filmovej série sa vracia na plátno Alice. Ako jediná prežila kľúčový boj s nemŕtvymi, ktorý mal rozhodnúť o osude ľudstva. Teraz sa musí vrátiť tam, kde sa celá katastrofa začala – do podzemného komplexu Hive v Raccoon City, kde spoločnosť Umbrella Corporation chystá finálny útok proti posledným hŕstkam ľudí.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Rozpoltený

(*Split*, USA, 2017) DCP 2D, 116 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: M. Night Shyamalan **HRAJÚ:** Haley Lu Richardson, Kim Director, James McAvoy **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Hrdinom snímky režiséra M. Nighta Shyamalana (*Šiesty zmysel, Vyvolený*) je Kevin – muž, ktorý v sebe skrýva 23 rôznych osobností. Jeho psychiatricka ich postupne odhaľuje. A časom narazí aj na tú, ktorá súvisí s únosom troch dievčat.

PREMIÉRA: 5. 1. 2017

Pasažieri

(*Passengers*, USA, 2016) DCP 2D, 116 min., MP 12, ROMANTICKÁ SCI-FI DRÁMA

RÉŽIA: Morten Tyldum **HRAJÚ:** Jennifer Lawrence, Chris Pratt, Michael Sheen, Laurence Fishburn **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Pri rutinnej vesmírnej ceste sú dvaja hibernovaní pasažieri vinou poruchy prebudení o 90 rokov skôr, ako bolo plánované. Zatiaľ čo sa Jim a Aurora zmiernujú so skutočnosťou, že budú musieť prežiť zvyšok života na palube lode, zisťujú, že medzi nimi vzniká čosi viac ako priateľstvo. Vesmírna loď sa však ocitne v nebezpečenstve.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Paterson

(*Paterson*, USA, 2016) DCP 2D + DVD + MP4, 113 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Adam Driver, Golshifteh Farahani, Kara Hayward, Sterling Jerins, Luis Da Silva Jr., Rizwan Manji, Jared Gilman, Method Man **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Paterson je vodič autobusu v rovnomennom mestečku. Každý jeho deň sa odohráva v znamení rutiny – prechádza svojou trasou, sleduje svet za oknom a počúva útržky rozhovorov, píše si básne, prechádza sa so psom, ide na jedno pivo a potom domov za svojou ženou Laurou. Pre ňu je každý nový deň plný snov a nápadov.

► Recenziu filmu čítajte na stranách 24 – 25.

PREMIÉRA: 12. 1. 2017

Pod rúskom noci

(*Live by Night*, USA, 2016) DCP 2D, 128 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, KRIMINÁLNY TRILER

RÉŽIA: Ben Affleck **HRAJÚ:** Zoe Saldana, Ben Affleck, Elle Fanning, Scott Eastwood, Chris Sullivan, Sienna Miller **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Ďalší režijný projekt herca Bena Afflecka rozpráva príbeh z búrlivých 20. rokov minulého storočia, keď ani prohibícia nezastavila tok pálenky cez ilegálnu sieť výrobcov a distribútorov.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Sladké sny

(*Fai bei sogni*, Taliansko/Francúzsko, 2016) DCP 2D, 134 min., MN 15, DRÁMA

RÉŽIA: Marco Bellocchio **HRAJÚ:** Bérénice Bejo, Emmanuelle Devos, Valerio Mastandrea, Guido Caprino, Nicolo Cabras, Dario Dal Pero, Barbara Ronchi **DISTRIBÚTOR:** Film Europe Media Company

Príbeh tajomstva ukrytého štyridsať rokov v obálke. Príbeh dieťaťa, ktoré dospeje a čelí najväčšej novej bolesti – strate matky. Čo ho zraňuje viac – strach zo smrti alebo strach zo života? Citlivá dráma o vzťahu syna a matky, ktorá sa odohráva počas štyridsiatich rokov.

► Recenziu filmu čítajte na stranách 26 – 27.

PREMIÉRA: 12. 1. 2017

Smrť v Sarajevu

(*Smrt u Sarajevu*, Francúzsko/Bosna a Hercegovina, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 85 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Danis Tanović **HRAJÚ:** Jacques Weber, Izudin Bajrović, Snežana Vidović, Vedrana Seksan, Muhamed Hadžović **DISTRIBÚTOR:** Film Europe Media Company

Politický triler, provokatívna dráma, inovatívna divadelná adaptácia – myšlienkovito podnetná sonda do princípu nestálej „balkánskej duše“ a výbušného európskeho storočia.

► Recenziu filmu čítajte na stranách 28 – 29.

PREMIÉRA: 26. 1. 2017

Spojenci

(*Allied*, USA, 2016) DCP 2D, 124 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, VOJNOVÝ/ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Robert Zemeckis **HRAJÚ:** Brad Pitt, Marion Cotillard, Jared Harris, Lizzy Caplan, Matthew Goode **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Píše sa rok 1942 a Max Vatan pracuje ako spojenecký špión. Jeho nová úloha si vyžaduje, aby predstieral manželstvo s Marianne Beausejour – odbojárkou, ktorá je pre neho cenným zdrojom informácií. Počas nebezpečnej hry s falošnými identitami sa do seba zamilujú a rozhodnú sa pre nový, rodinný život. Lenže z Marianne sa vykluje dvojité agentka a Max ju má zabiť.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Tajomný vlak

(*Mystery Train*, USA/Japonsko, 1989) DCP 2D + DVD + MP4, 113 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/KOMÉDIA

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Masatoši Nagase, Júki Kudó, Cinqué Lee, Nicoletta Braschi, Tom Noonan, Sara Driver, Richard Boes, Steve Buscemi, Vondie Curtis-Hall, D'Army Bailey, Tom Waits **DISTRIBÚTOR:** ASFK

V Memphise v Tennessee sa to toho môže počas 24 hodín prihodiť naozaj veľa. Ved' je to mesto Elvise Presleyho a Carla Perkinsa. V spustnutom hoteli kdesi na periférii sa pretnú osudy niekoľkých postáv – mladého páru japonských turistov, Talianky Luisy, zhovorčivej Dee Dee a jej brata Charlieho, Angličana Earla.

PREMIÉRA: 5. 1. 2017

Veľký čínsky múr

(*The Great Wall*, USA/Čína, 2016) DCP 2D so SLOVENSKÝMI TITULKAMI alebo s ČESKÝM DABINGOM + DCP 3D s ČESKÝM DABINGOM, 94 min., MP 12, DOBRODRUŽNÝ/FANTASY

RÉŽIA: Čang I-mou **HRAJÚ:** Matt Damon, Pedro Pascal, Willem Dafoe, Tian Jing **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Ostrielaný žoldnier prichádza na Ďaleký východ, aby sa zmocnil tajomstva výroby strelného prachu. Počas svojej púte narazí na najväčšiu stavbu, akú kedy ľudstvo vytvorilo. No takisto spozná na vlastnej koži dôvody jej existencie.

PREMIÉRA: 5. 1. 2017

Temná strana mesiaca

(*Die dunkle Seite des Mondes*, Nemecko/Luxembursko, 2015) DCP 2D, 98 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Stephan Rick **HRAJÚ:** Jürgen Prochnow, Moritz Bleibtreu, Nora von Waldstätten, Doris Schretzmayer, Luc Feit, André Hennicke **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Úspešný právnik Urs je hviezdou svojej profesie a vedie dokonalý život plný dokonalých vzťahov a vecí. Až kým s ním nezamáva smrť kolegu, ktorý žil rovnako dokonalý život. Vyskúša si experiment s drogami, ktoré v ňom uvoľnia surové ľudské pudy. Urs začne ovládať potlačovaná agresivita a z civilizovaného právnikovi sa stáva nepočítateľný zabijak.

PREMIÉRA: 12. 1. 2017

Všetko alebo nič

(*Všetko alebo nič*, Slovensko/Česko, 2017) DCP 2D, 105 min., MN 15, ROMANTICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Marta Ferencová **HRAJÚ:** Táňa Pauhofová, Klára Issová, Luboš Kostelný, Michal Žebrowski, Paweł Deląg, Ondřej Sokol, Petra Hřebíčková, Zuzana Kronerová **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Linda a Vanda sú pekné tridsiatničky, nerozlučné kamarátky, ktoré spolu aj podnikajú. V ich malom kníhkupectve s nimi pracuje aj introvertný homosexuál Edo. Trojica túžiaca po láske si síce nachádza partnerov, ale všetko dopadne úplne inak, ako čakali...
► O filme čítajte viac na stranách 14 – 15.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Trvalá dovolenka

(*Permanent Vacation*, USA, 1980) DCP 2D + DVD + MP4, 75 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Chris Parker, Richard Boes, Ruth Bolton, Sara Driver, John Lurie, Frankie Faison, Leila Gastil, Eric Mitchell **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Filmový debut režiséra Jima Jarmuschsa je portrétom mladíka menom Aloysious Christopher Parker, zvaného Allie. Žije na ceste od jedného miesta k druhému, od človeka k človeku. Ľudia, s ktorými sa stretáva, sú pre neho ako izby, v ktorých strávil čas. Keď ich prebáda a neskrývajú už žiadne tajomstvá, musí sa pohnúť ďalej.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

xXx: Návrat Xandera Cagea

(*xXx: The Return of Xander Cage*, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D, 105 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/KOMÉDIA

RÉŽIA: D. J. Caruso **HRAJÚ:** Nina Dobrev, Vin Diesel, Ruby Rose **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Návrat agenta a kaskadéra v jednej osobe – Xandera Cagea, ktorý sa púšťa do akcie, aby zistil, kde sú ukradnuté nukleárne hlavice. Hlavnú úlohu stvárňuje Vin Diesel, vo filme sa však objaví napríklad aj brazílsky futbalista Neymar.

PREMIÉRA: 29. 12. 2016

V pasci

(*Shut In*, Francúzsko, 2016) DCP 2D, 91 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER/HOROR

RÉŽIA: Farren Blackburn **HRAJÚ:** Naomi Watts, Charlie Heaton, Jacob Tremblay, Oliver Platt **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Detská psychologička Mary Portman prišla pri tragickej autonehode o manžela a jej syn zostal pripútaný na lôžko. Mary sa o neho nepretržite stará vo svojom dome uprostred lesov, bojuje však aj s pocitom samoty a izolácie. Všetko zmení príchod nového pacienta – chlapca Toma, ktorý je po smrti matky uzavretý do seba.

PREMIÉRA: 19. 1. 2017

Zakladateľ

(*The Founder*, USA, 2016) DCP 2D, 115 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÝ

RÉŽIA: John Lee Hancock **HRAJÚ:** Michael Keaton, Linda Cardellini, Patrick Wilson, Laura Dern, John Carroll Lynch **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Ray je celkom obyčajný predavač mixérov. Keď však jedného dňa dostane zákazku, aby dodal mixéry do firmy McDonald's, zmení mu to život. Rýchlo sa stane priekopníkom, ktorý začne z klasickej reštaurácie bratov McDonalddovcov budovať jeden z prvých celosvetovo známych fastfoodov.

Masaryk v distribúcii

V rubrike Premiéry informujeme, že česko-slovenský film *Masaryk* v réžii Juliusa Ševčíka mal slovenskú premiéru 15. 12. 2016, v kinách vo však v súčasnosti nenájdete a na jeho štandardné nasadenie do širokej kinodistribúcie si treba ešte chvíľu počkať. Počas decembra sa konalo len niekoľko projekcií snímky v bratislavskom kine Mladost', čo jej síce zaručilo distribučnú premiéru, ale bežne sa k nej budú môcť diváci dostať až od 23. 3. Koprodukčný titul *Masaryk* preto zaradíme do rubriky Novinky v marcovom čísle *Film.sk*.

► dan

Kiná ponúkajú to najlepšie zo severských filmov

Najnovšie filmy zo Švédska, z Dánska, Nórska a Fínska prinesie od 25. od 29. januára prehliadka súčasnej severskej kinematografie Scandi. Jej tretí ročník sa uskutoční v šestnástich kinách trinástich slovenských miest, konkrétne v Bratislave, Košiciach, Martine, Liptovskom Mikuláši, Sereďi, Trenčíne, Trnave, Nitre, Modre, Nových Zámkoch, Poprade, Prešove a Spišskej Novej Vsi. Žánrovo pestré a festivalovo úspešné filmy zo súčasnej škandinávskej produkcie budú uvedené v štyroch sekciách. V rámci Scandi premiér si diváci budú môcť pozrieť snímky *Chlapci* (r. A.-T. Keining), *Idealista* (r. Ch. Rosendahl), *Kráľovná Kristína* (r. M. Kaurismäki), *Posledný kráľ* (r. N. Gaup), *Pyroman* (r. E. Skjoldbjærg) a *Sámska krv* (r. A. Kernell), ktorá bude zároveň otváracím filmom podujatia. Nová sekcia Scandi komédie predstaví tituly *Iba sex (?)* (r. M. Kuparinen), *Takmer dokonalý* (r. H. Joof), *Takmer chlap* (r. M. Lund) a *Vtedy na Phukete* (r. S. Lindberg). Pre mladších divákov je pripravená sekcia Scandi deti s filmami *Akcia Arktída* (r. G. Bøe-Waal), *Magické striebro I* (r. K. Launing, R. Uthaug), *Magické striebro II – Hľadanie kúzelného rohu* (r. A. Lindtner Naess) a *Prdíprášok doktora Proktora* (r. A. Fröhlich). V poslednej sekcii Best of Scandi sa stretne výber tých najpozoruhodnejších severských filmov za posledné obdobie: *Boj snežného pluhu s mafiou* (r. H. P. MoLand), *Komúna* (r. T. Vinterberg) a *O kuratách a ľudoch* (r. A. T. Jensen). Prehliadku organizuje distribučná spoločnosť Film Europe Media Company.

► ZS

Zlaté šesťdesiate na TA3

Televízia TA3 pokračuje aj v januári vo vysielaní dokumentárneho cyklu *Zlaté šesťdesiate*, ktorý približuje osobnosti československej kinematografie 60. rokov a koprodukčne sa na ňom podieľal aj Slovenský filmový ústav. Dňa 6. 1. uvedie TA3 vo večerných hodinách časť venovanú hercovi a režisérovi Janovi Kačerovi, 13. 1. to bude diel o scenáristovi, spisovateľovi a dramatikovi Zdeňkovi Mahlerovi, o týždeň neskôr – 20. 1. cyklus predstaví režiséra Jana Némca a 27. 1. príde na rad režisér, scenárista a herec Vít Olmer.

► dan

Od blockbusterov po festivalové hity

► Miro Ulman

Už tretí rok po sebe je na obdobie mesiacov január až jún naplánovaných takmer 120 novínok v slovenských kinách. To je skoro 20 filmov na každý mesiac. Mnohé sa ani zďaleka nedostanú do všetkých kín, iné zase vylákajú z domu aj tých, čo v kine celý rok neboli. Na tomto mieste vás informujeme o oboch typoch filmov.

O januárových novinkách píšeme v rubrike Premiéry. Hoci je ich úctyhodných tridsať, ešte stále zostáva veľa zaujímavých titulov, ktoré distribútori pripravili na prvý polrok 2017.

Na prvý pohľad udrú do očí tri veci. Rápidne vzrástol počet 3D filmov (vlani ich bolo 10, tohto roku ich je až 17), amerických titulov je viac než polovica (64 zo 116 plánovaných premiér) a klesol počet premiér slovenských, ale aj českých filmov. Z domácich a koprodukčných by sa v prvom polroku mali dostať do kín animovaní *Lichožrúti* (12. 1.), evitovka *Všetko alebo nič* (12. 1.), dráma Bohdana Slámu *Baba z ľadu* (2. 3.), dramatický príbeh zasadený do 90. rokov *Únos* (2. 3.) Mariany Čengel Solčanskej, *Piata loď* (16. 3.) režisérky Ivety Grofovej, ktorá spracovala predlohu Moniky Kompanikovej, historická dráma *Masaryk* (23. 3.) Juliusa Ševčíka, dokument Roberta Kirchhoffa o rasovom prenasledovaní Rómov v strednej Európe počas druhej svetovej vojny *Diera v hlave* (30. 3.), koprodukčná dráma Agnieszky Holland *Cez kosti mŕtvych* (6. 4.), ktorá bude mať premiéru na Berlinale, komédia *Cučky Luky Film* (20. 4.) Karla Janáka, posledný film Jana Němca *Vlk z Královských Vinohrad* (20. 4.) a prvá časť trilógie Jana Hřebejka *Zahradnictví s názvom Rodinný přítel* (11. 5.).

Z českých novínok spomeňme aspoň dokument *Nechte zpívat Mišíka* (8. 3.) o legendárnom hudobníkovi, ktorý si vždy stál za svojím a nedal sa skompromitovať mocou.

Desať percent premiér tvoria animované filmy, ktoré patria na Slovensku k najnavštevovanejším. Do kín sa chystajú tituly *Lego Batman Movie* (9. 2.), *Šmolkovia: Zabudnutá dedinka* (30. 3.), *Veľká oriešková lúpež* 2 (1. 6.), *Ja, Zloduch 3* (29. 6.), ale aj *Červená korytnačka* (4. 5.), ktorú ocenili na MFF v Cannes.

Ani v prvom polroku 2017 nebudú v kinách chýbať pokračovania filmových hitov – *T2: Trainspotting* (2. 2.) Dannyho Boyla, v ktorom sa na plátno vracajú všetky obľúbené postavy z jednotky, *Päťdesiat odtieňov temnoty* (9. 2.), *Rýchlo a zbesilo 8* (13. 4.), *Strážcovia galaxie 2* (4. 5.), *Piráti Karibiku 5* (25. 5.), v ktorých si zahrá aj Paul McCartney, či *Transformers: Posledný rytier* (22. 6.).

Svoje novinky nám predstavia úspešní a renomovaní režiséri, ako sú napríklad Martin Scorsese (*MLčanie*, 16. 2.), Ang Lee (*Billy Lyn*, 2. 3.), Guy Ritchie (*Kráľ Artuš: Legenda začína*, 11. 5.) alebo Ridley Scott (*Votrelec: Covenant*, 18. 5.). Do pripravovaného *Votreľca* obsadil Scott aj Michaela Fassbendera, ktorý sa okrem toho objaví v akčnej kriminálnej dráme *Tresspass Against Us* (4. 5.). Z ďalších hviezd sa do kín vrátia Keanu Reeves vo filme *John Wick 2* (23. 2.), Scarlett Johansson v akčnej sci-fi dráme *Ghost in the Shell* (30. 3.) a v komédii *Rock That Body* (15. 6.), Juliette Binoche v nevšednej komédii *Ospalá zátoka* (13. 4.), Emma Watson a Tom Hanks v titule *Circle* (27. 4.), Tom Cruise a Russell Crowe v *Múmií* (8. 6.). A Hugh Jackman sa rozlúči s postavou Wolverina v akčnom sci-fi *Logan* (2. 3.).

To svoje si v programe kín nájde aj cinefilské publikum. Čakajú ho víťazné snímky z prestížnych festivalov – *Ja, Daniel Blake* (r. Ken Loach, 16. 2.) z MFF v Cannes, *Rodinné šťastie* (r. Szabolcs Hajdu, 16. 2.) z MFF Karlove Vary, *Radio Dreams* (r. Babak Jalali, 11. 5.) z MFF Rotterdam. A okrem nich to bude napríklad aj dokument *Hitchcock/Truffaut* (9. 3.), ktorý vychádza z nahrávok rozhovoru François Truffauta s Alfredom Hitchcockom. ▲

• FOTO: Forum Film

Nikdy nevezmeš celý pár!

► Zuzana Sotáková

Poznáte to – vyperiete, vysušíte, idete skladať. A zrazu sa vám zdá, že ani jedna ponožka nemá svoje dvojča. Vedeli ste, že na túto večnú záhadu existuje vysvetlenie? Ponúka ju koprodukčný animovaný film *Lichožrúti*.

„*Lichožrúti sú ako my! Spolužijú s ľuďmi – živia sa totiž ich ponožkami. Podobajú sa na nás, potrebujú jeden druhého, rodina je pre nich všetkým. Niektorí však nemajú dost a v momente, keď sa prestanú chcieť deliť o ponožky s ostatnými a kradnú celé páry, treba zasiahnuť,*“ hovorí režisérka a spoluscenáristka česko-slovensko-chorvátskej snímky Galina Miklínová. „*Lichožrúti sú originálna animovaná gangsterka pre deti aj dospelých, ktorí napínajú príbeh filmu prežiť spolu s hlavnou postavou – Chichúnikom.*“ Práve tohto malého, no odvážneho lichožrúta čakajú viaceré dobrodružstvá, či už v interakcii s čudáckym Profesorom, s mafiánskym strýkom Padrem, alebo s drsnou partičkou nazývanou Kojoti.

„*Nikdy nevezmeš celý pár*“ a „*drž sa ľudí, ale drž sa od nich ďalej*“, to sú dve pravidlá z desatora, ktorým vybavil Chichúnika jeho starý otec Lamor. Príbehy originálnych postavičiek vo vizuálne nápaditom spracovaní sa predstavili najprv v knihe spisovateľa Pavla Šruta a ilustrátorky Galiny Miklínovej. Počas približne siedmich rokov, čo vznikala film, vyšli ešte dve knižné pokračovania. „*Pred samotnou realizáciou bol nevyhnutný vývoj figúr lichožrútov, vlastne nového živočíšneho druhu, s fyziognómiou úplne odlišnou od nás stavovcov. Pôvodnou a originálnou látkou nadväzujeme na tradíciu českého animovaného filmu a sujetom a spôsobom realizácie sa zároveň približujeme k súčasnej svetovej produkcii.*“

Pri výrobe filmu sa použila technológia CGI – počítačová animácia,“ ozrejmjuje Miklínová. Animáciu koordinovalo štúdio Alkay Animation Prague a na tvorbe sa vystriedalo mnoho českých aj slovenských animátorov, dokopy tvorilo tím asi 25 ľudí. „*Našou prácou je z daného scenára a výtvarných návrhov vytvoriť obrazovú zložku filmu, teda nakresliť storyboard/animatik, vymodelovať v počítači všetky postavy, rekvizity a pozadia. To všetko na tabletoch ručne pokreslí štruktúrami, pripraví postavám virtuálne ovládače na animáciu, naanimovať jednotlivé scény, potom ich virtuálne nasvieti, vyrenderovať, skomponovať a odovzdať na finálny strih a farebné korekcie do postprodukčného štúdia,*“ približuje tvorivý postup majiteľ štúdia Alkay Petr Horák.

Celovečerná snímka je podľa režisérky určená tak detským, ako aj dospelým divákom. „*Deti sa budú určite smiať a báť. Ale deti sa boja rady. Najmä keď to dobre dopadne. Verím, že si na svoje príde každý divák. Poetika lichožrútskeho sveta sa z filmu nevytratila. Navyše to, že je to veľkolepá akčná, podívaná, vyplynulo prirodzene už pri tvorbe scenára. Chceli sme sa odlišiť od českých poviedkových celovečerných animákov a vytvoriť kompaktný, napínavý, ale svojím spôsobom dojemne komický príbeh malého lichožrúta vo veľkom meste,*“ dodáva Galina Miklínová. Za slovenskú stranu produkuje *Lichožrúťov* spoločnosť PubRes. ▲

Lichožrúti (Lichožrouti), r. Galina Miklínová, Česko/Slovensko/Chorvátsko, 2016

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 700 000 eur (podpora z Audiovizuálneho fondu: 143 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 6 DCP nosičov

Romantická komédia nielen pre ženy

► Zuzana Sotáková

„Príjemná oddychovka nielen pre ženy“, „komédia zo života“, „film o každom z nás“. Takto charakterizujú nový film režisérky Marty Ferencovej *Všetko alebo nič* predstavitelia hlavných úloh Táňa Pauhofová, Klára Issová a Michał Żebrowski. Romantická komédia podľa rovnomennej knižnej predlohy Evity Urbaníkovej vstúpi tento mesiac do kinodistribúcie.

Linda a Vanda sú nerozlučné kamarátky, ktoré spája okrem priateľstva aj malé kníhkupectvo v centre mesta. Kým Linda (Táňa Pauhofová) je praktická rozvedená žena a matka, Vanda (Klára Issová) je veselá, nezávislá a živelná. V ich spoločnom obchode pracuje aj kamarát Edo (Luboš Kostelný) – plachý a introvertný homosexuál. Napriek rozdielnym charakterom ich spája túžba nájsť si partnerov, ktorá ich zverie do zamatovaných situácií. „Hlavná hrdinka sa zmieta medzi láskou a vášňou. Vzhľadom na to, že má dve deti, rozhoduje sa medzi vášňou a otcom pre deti,“ ozrejuje režisérka a scenáristka Marta Ferencová. „Ambíciou od začiatku

bolo, aby bol film svieži, vtipný a v takom akoby európskom kontexte. Asi to vychádza aj z knižnej predlohy, že štýl humoru je ľahký, pomerne súčasný,“ dodáva filmárka, ktorá mala vlani v kinách rozprávku *Řachanda*. Na scenári snímky *Všetko alebo nič* s ňou spolupracovala Evita Urbaníková, ktorá napísala aj úspešnú knižnú predlohu. „Niektoré veci sa museli trochu zmeniť, aby bol film atraktívny aj pre ľudí, ktorí knihu nečítali,“ vyjadruje sa v presskite Urbaníková. Jej slová potvrdzuje aj Ferencová: „Zmeny tam museli byť. Nie je to vyslovene sfilmaná knižka, film je natočený na jej motívy. To je pomerne dôležité. Mnoho vecí, kto-

ré sú knižné, sa nedajú preniesť do filmu, pretože to nefunguje. V knihe prebieha zoznámenie Jakuba (Michał Żebrowski, pozn. red.) a Lindy cez internet a ich komunikácia je veľmi dlhá, čo by, samozrejme, na plátne úplne nefungovalo. Veľa okolností a vecí sme museli zmeniť.“ Kým prvú verziu scenára písali s režisérkou tri mesiace, jeho finálna podoba vznikla asi po roku a pol. Do nakrúcania sa štáb pustil v roku 2014, neskôr mal však dlhšiu prestávku.

O predstaviiteľke hlavnej hrdinky Lindy mali obe scenáristky jasnú predstavu, o obsadení ostatných postáv už uvažovali dlhšie. Viacerých úloh sa zhostili aj poľskí herci, okrem Żebrowského to bol napríklad Paweł Dełag či Krzysztof Tyniec. Kameru mal na starosti Peter Bencsik, ktorý s Ferencovou spolupracoval aj v minulosti. „Pre kameramana je jednoduchšie a lepšie točiť dramatické veci, pretože kamera môže byť dramatická. Komédia, naopak, vyžaduje menej dramatické svietenie a zábery. Povedal by som, že pri komédii nemá kameraman toľko priestoru ukázať sa, pretože sa musia predviesť herci. V komédii je kamera dobrá vtedy, keď si ju nikto nevšimne,“ hovorí Bencsik, podľa ktorého si diváci v kinách zaslúžia okrem sociálnych drám aj komédie, aby sa odreagovali.

Nakrúcalo sa v Prahe i v Taliansku, no takisto na Slovensku, konkrétne vo Vysokých Tatrách. Pre štáb

aj hercov to bola náročná časť – pri mínusových teplotách a v polmetrovom snehu mrzla technika aj vlasy. „Bolo to krátke, asi štvordňové natáčanie a Tatry boli naozaj krásne zimné, čo sme potrebovali. Ale náročné to bolo, pretože hlavná scéna trkvie v tom, že sa nám herci zaseknú na lanovke,“ približuje Ferencová. „Takú zimu sme ešte nezažili. Mali sme námrazu na vlasoch a mihalniciach, mne sa na lanovke spustila krv z nosa. Vonku nebol naozaj nikto, len my filmári, ktorí, samozrejme, musia vždy všetko vydržať,“ spomína si na nakrúcanie Klára Issová. Spolu s ostatnými hercami – boli medzi nimi napríklad Zuzana Kronerová, Ondřej Sokol, Jan Budař – sa musela okrem snehovej nádielky popasovať aj s malým babylonom. Nakrúcalo sa totiž v češtine, poľštine a slovenčine. „Aj ja som bola zvedavá, ako budú fungovať dialógy, kde komunikuje poľský herec s českou herečkou, každý vo svojom jazyku. Fungovalo to prekvapivo dobre,“ myslí si Marta Ferencová. Tunajší divácividia film *Všetko alebo nič* so slovenským dabingom.

A ako je so svojím filmovým debutom spokojná autorka knižnej predlohy? „Za výsledok sa nebudeme hanbiť a ženy, ktoré majú rady filmy, pri ktorých sa trochu dojmú, dobre zasmejú a nájdu tam i trochu svojho života, nebudú sklamané,“ uzatvára Evita Urbaníková. ▲

Všetko alebo nič (r. Marta Ferencová, Slovensko/Česko/Poľsko, 2016)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 1 350 166 eur (podpora Audiovizuálneho fondu: 110 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film bude uvedený na DCP nosičoch.

Klára Issová (vľavo), režisérka Marta Ferencová a Táňa Pauhofová. • FOTO: NUNEZ NFE

Predsedníctvo Slovenska v Rade EÚ aj s filmami

► Daniel Bernát

V druhom polroku 2016 nám do rubriky Kalendárium pribúdali desiatky zahraničných podujatí, ktoré súviseli s prezentáciou tunajšej kinematografie v rámci slovenského predsedníctva v rade EÚ (SK PRES) a podieľal sa na nich Slovenský filmový ústav. O aké podujatia išlo a kde všade sa pri tejto príležitosti podarilo slovenským filmom dostať?

Slovenský filmový ústav (SFÚ) pripravil v súvislosti s predsedníctvom reprezentatívnu 10-dielnu blu-ray kolekciu *Slovenský film*. Obsahovala päť snímok zo zlatého fondu (*Slno v sieti*, *Boxer a smrť*, *Vtáčkovia, siroty a blázni*, *Ja milujem, ty miluješ*, *Chodník cez Dunaj*) a päť titulov z novodobej histórie slovenskej kinematografie (*Všetko čo mám rád*, *Papierové hlavy*, *Sila ľudskosti – Nicholas Winton*, *Slepé lásky*, *Pokoj v duši*). Táto kolekcia tvorila základ filmovej prezentácie Slovenska a na jej podporu pripravil SFÚ k jednotlivým snímkam aj súbor dobových plagátov. „Kolekciu sme vo svete využili naozaj výdatne a už dnes vieme, že sa s ňou bude naďalej pracovať, hoci už za iných podmienok, keďže filmy druhej päťice boli licenciovane výhradne na obdobie predsedníctva. Všetky tituly prešli odborným spracovaním na digitalizačnom pracovisku SFÚ, čo považujem za veľký prínos, pretože tým sú pripravené na ďalšie, širšie využitie,“ hovorí riaditeľka Národného kinematografického centra SFÚ Alexandra Strelková. „Na filmovú ponuku zareagovali pozitívne početné veľvyslanectvá a veľmi aktívne slovenské inštitúty v zahraničí. Konalo sa veľa projekcií vybraných filmov kolekcie, boli uvádzané aj formou komplexnejších, fokusov“ a v niektorých prípadoch sa nám na tejto základnej kolekcii podarilo vystavať program aj s uvedením ďalších slovenských filmov. Spolupracovali sme i s festivalmi, ktoré pri tejto príležitosti venovali slovenskej kinematografii samostatný širší priestor. Viaceré rozsiahlejšie podujatia sme realizovali aj s partnerskými kinotékami a archívmi,“ ozrejmjuje Strelková. Riaditeľka NKC SFÚ ďalej hovorí, že k najpočetnejším i najrozsiahlejším patrili filmy v Nemecku. „Za všetky spomeniem filmový cyklus v prestížnom berlínskom kine Zeughaus, kde boli pod názvom Slovenská nová vlna uvedené viaceré filmy z pred-

sedníckeho balíčka a zároveň ďalšie významné tituly z obdobia novej vlny, medzi ktorými boli *Lalie poľné*, *Organ*, *Obrazy starého sveta* či *Drak sa vracia*. Podobný program uviedla aj významná kinotéka filmového múzea vo Frankfurte nad Mohanom.“ Na prezentácii v kine Zeughaus sa zúčastnil aj režisér Dušan Hanák a Martin Kaňuch zo SFÚ.

Samostatná prehliadka SK PRES sa uskutočnila aj na pôde Cinemateca Portugesa v Lisabone a v závere roka sa slovenský program v rozšírenej podobe dostal do prestížneho kultúrneho centra BOZAR v Bruseli a do Belgického kráľovského archívu Cinematek. Slovensko bolo navyše hosťujúcou krajinou na festivale európskej kinematografie v Segovii v Španielsku, kde bolo uvedených až 17 slovenských dlhometrážnych a 6 krátkych animovaných filmov. Prezentácie podujatia sa však nesústreďovali len na západnú Európu. Podľa slov Alexandry Strelkovej sa naše filmy stretli s tradične dobrým ohlasom v Poľsku a napríklad v Budapešti sa pri príležitosti SK PRES obnovila tradícia prehliadok slovenských filmov. Program tu bol zložený z novších slovenských filmov a snímky z desaťdielnej kolekcie tvorili samostatný cyklus v alternatívnom modernom kultúrnom centre Auróra a kine Kékló. „Zo vzdialenejších krajín a štátov mimo Európskej únie treba určite spomenúť filmový cyklus, ktorý uviedla FilMOTECA UMAN v hlavnom meste Mexika, putovnú prehliadku *Slovak Visual* v Brazílii, festival slovenského filmu na Taiwane, dni slovenského filmu v Moskve, v *Taškente* v Uzbekistane, vo viacerých srbských mestách, v kinotéke Macedónskeho filmového archívu v Skopje či v múzeu Pera v Istanbuli v Turecku,“ uzatvára Alexandra Strelková. ▲

Dejinami filmu na papieri aj digitálne

► Zuzana Sotáková

V roku 2017 chce edičné oddelenie Slovenského filmového ústavu upriamiť pozornosť na Viktora Kubala. No už čoskoro sa dostanú do predaja **Dejiny slovenskej kinematografie 1896 – 1969**, ktoré budú mať slávnostný krst začiatkom marca na Febiofeste, a čerstvou novinkou sú blu-ray nosiče s filmami **Perinbaba** a **Fontána pre Zuzanu**.

„Kľúčovým projektom posledného obdobia boli jednoznačne Dejiny slovenskej kinematografie, ktoré sa pripravovali niekoľko rokov a ich prvý zväzok spracúva obdobie rokov 1896 až 1969,“ hovorí o knihe ústrednej autorskej dvojice Václav Macek a Jelena Paštéková vedúci edičného oddelenia SFÚ Marián Brázda. Náročnosť a význam projektu potvrdzuje aj generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký, ktorý zároveň poznamenáva: „Je to projekt, ktorý vznikol šesť rokov, a výsledok bude, dúfam, akceptovaný nielen odbornou, ale i laickou verejnosťou. Druhý diel by sme chceli vydať v priebehu rokov 2018 až 2019.“ Aktuálny prvý zväzok *Dejín* vydáva Slovenský filmový ústav v spolupráci s FOTOFO a Vysokou školou múzických umení.

V oblasti digitálnych nosičov dominovala minulému roku 10-dielna blu-ray kolekcia *Slovenský film*, ktorá vyšla v rámci projektu SK PRES pri príležitosti predsedníctva Slovenskej republiky v Rade EÚ. „Kolekcia vznikala štyri roky v spolupráci s ministerstvami zahraničných vecí a kultúry. Myslím si, že to bola prezentácia slovenskej audiovízie na tej najvyššej úrovni. Výber zahŕňal päťicu významných slovenských filmov, ktoré copyrightovo spadajú pod SFÚ, a podarilo sa nám aj uzavrieť zmluvy s nezávislými producentmi a uviesť päťicu filmov z obdobia po roku 1989,“ ozrejmjuje Peter Dubecký. O úspechu blu-ray kolekcie svedčí aj fakt, že ju bude recenzovať britský autor Michael Brooke (prispeva okrem iného do prestížneho časopisu *Sight & Sound*) v odbornom periodiku *Journal of Film Preservation*, ktoré vydáva Medzinárodná federácia filmových archívov. „Obidve tieto kľúčové aktivity, teda blu-ray kolekcia Slovenský film a publikácia *Dejiny slovenskej kinematografie 1896 – 1969*, znamenali pre edičné odde-

lenie aj pre celý ústav obrovské úsilie. Participovali na nich všetky oddelenia – okrem edičného aj dokumentácia a archív, keďže tieto filmy boli zreštaurované a digitalizované,“ pripomína generálny riaditeľ SFÚ. Kým uvedená desiatka blu-ray nosičov pod názvom *Slovenský film* slúžila primárne na prezentáciu tunajšej kinematografie v zahraničí, aktuálne blu-ray novinky SFÚ *Perinbaba* a *Fontána pre Zuzanu* už tento účel nemajú, v domácom prostredí však patria tieto filmy k najpopulárnejším.

Čo ďalšie chystá edičné oddelenie SFÚ v roku 2017? Plán má už plný. „Vydáme kolekciu filmov Viktora Kubala, ktorá komplexne sprístupní jeho tvorbu. Budú v nej dva dlhometrážne filmy *Krvavá pani* a *Zbojník Jurko*, a predstaví aj prierež jeho krátkometrážnou tvorbu,“ prezrádza Marián Brázda o pripravovanej trojdielnej blu-ray kolekcií venovanej legende slovenského animovaného filmu. Okrem toho sa do predaja dostane aj DVD so snímkou Miloslava Luthera *Zabudnite na Mozarta*. V druhom polroku sa budú pripravovať na vydanie dva koprodukčné projekty SFÚ: 2-DVD *Čarovný svet animovaného filmu* v spolupráci so spoločnosťou ALEF FILM & MEDIA a 5-DVD s dokumentárnym cyklom *Prvá* (Hitchhiker Films). „Z publikácií bude pre verejnosť určite zaujímavé vydanie textu Rudolfa Urca *Neviditeľné dejiny*. Približuje viacerých dokumentaristov, s ktorými Urc spolupracoval,“ menuje ďalší plánovaný titul Marián Brázda. Na jesenné obdobie chystá edičné oddelenie vydanie zborníka textov *Nemecká jeseň* o významnom období nemeckej kinematografie, ktorému bude venovaná aj rovnomenná filmová prehliadka a prednáškový cyklus, na ktorých sa podieľa Goetheho inštitút v Bratislave. ▲

Naštartovala ma téma hry

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Počas vianočných sviatkov odpremiérovala verejnoprávna televízia večerníčkový seriál Vandy Raýmanovej *Drobci*. Raýmanová sa venuje animovanej tvorbe pre deti a skúsenosti má aj s knižnou ilustráciou. Vyštudovala VŠMU v druhej polovici 90. rokov, teraz na škole učí. Otvára sa tak priestor na viaceré porovnanie.

Postavičky Bena a Toma z *Drobčov* sme spoznali už pred niekoľkými rokmi v tvojom krátkom filme *Kto je tam?*. Teraz sa ich príbehy rozvinuli do seriálu...

– Už keď som robila na filme *Kto je tam?*, mala som veľké ilúzie, že z toho bude seriál. Ale v tom čase to bolo viac-menej nereálne. Aj preto som si vybrala techniku papierikového filmu, ktorú by som v seriáli neuplatnila, resp. bolo by to mimoriadne náročné. Film som však už koncipovala tak, aby z neho mohol vzniknúť seriál, bol to vlastne skúšobný krátky film. Tematicky, výtvarne, obsahovo vychádzajú *Drobci* z filmu *Kto je tam?*, ale všetko je nanovo dizajnované a robené ako samostatný koncept. Všetky postavy sme redizajnovali pre softvér Toon Boom, sú ručne maľované, ale skenované a pripravované na digitálnu animáciu v tomto softvéri. Zabezpečuje to jednoduchosť výtvarnosti, pretože každý animátor pracuje odlišne.

Bavila ťa práca na seriáli, ktorý ponúka viac možností na hru s príbehmi? Je to totiž tvoj prvý vlastný seriál, pred ním si spolupracovala na *Mimi & Líze*.

– *Drobci* sú koncipované ako samostatné filmy, ktoré nemajú významové presahy cez časti. A v jednotlivých príbehoch sa rôznym spôsobom vyvíja konkrétna hra postáv. Tak sa dá na seriál ľahko nadviazať ďalšími dielmi. Mňa na tom bavila najmä výzva, že ide o detskú tvorbu pre vekovú skupinu do päť rokov. Je to v tvorbe možno trochu obmedzujúce, nepustí ťa to hocikam. Deti v tomto veku ešte nie sú schopné vnímať napríklad iróniu, paralelné príbehy, takže táto jednoduchosť je výzvou. Okrem toho nie som iba autorkou, ale i producentkou, pretože sme nenašli nikoho, kto by s tým mal skúsenosti, okrem tvorcov, ako je napríklad Katka Kerekesová. Je to výhoda, keď producent ovláda technológiu.

Návrat večerníčkovej tvorby je pre animátorov veľmi pozitívnu skutočnosťou. Môžu vznikáť večerničky pre rôzne vekové skupiny, bude väčšia pestrosť v používaných technikách... A dôležité je aj to, že kedysi bola práve televízia zázemím pre absolventov animovanej tvorby. Ako to vnímaš zo svojej skúsenosti? Keď absolvovala vaša generácia, žiadne podobné zázemie ste nemali.

– Áno, tá rôznorodosť je dôležitá. Mám pocit, že po takmer dvadsaťročnej pauze vo večerníčkovej tvorbe jej televízia začala fandiť. A naozaj je dôležité, aby RTVS bola partnerom, pretože potom má to všetko

oveľa väčšie uplatnenie. Čo sa týka zázemia, myslím si, že by ním televízia opäť mohla byť. Zatiaľ je to ťažké odhadnúť. Česká televízia vyrába aj vo svojich vlastných produkciách, čo sa tu ešte nedeje. Ale už len tá možnosť prísť s projektom do RTVS je krok dopredu. Ja sama viem o štyroch projektoch, ktoré sa pripravujú. Verím, že už v televízii pochopili, aký zmysel večerníčková tvorba má. Či sa pustia aj do vlastnej tvorby, tým som si nie istá, lebo naše animátorské prostredie zase nie je až také veľké.

Na rozdiel od tvojich spolužiakov si sa už na škole zaujímala o tvorbu pre deti. Hoci tvoj absolventský film *O dvoch ľuďoch* ešte nebol určený detskému divákovi, už v tom čase ťa priťahovala.

– Ja som k tomu dospela cez surrealizmus. Intenzívne som sa zaoberala Švankmajerom a surreálnou tvorbou, ktorá ma vtedy silne oslovovala. Doviedlo ma to k celej českej surrealistickej skupine a začala som to sledovať v širšom kontexte, v literatúre aj vo výtvarnom umení. Vydávajú surrealistický časopis *Analogon*, ktorý na Slovensku odoberá okrem mňa asi už len Albert Marenčin (smiech). Ten časopis mal vždy tematické okruhy a jeden z nich bol Na cestu her. To ma naštartovalo. Celkovo ma zaujala hra ako taká, najmä preto, že je dnes niečím, čo nesúvisí s komerčným cieľom, so ziskom, je sama pre seba. Prináša „iba“ radosť a uvoľnenie. Psychoanalýza hovorí, že pocity, ktoré prežíváš, sú skutočné, aj keď to, čo ich vyvoláva, je neskutočné. To je to podstatné. No a keďže ja sa pohybujem na hrane reality a ireálna, tak som si povedala, že buď surrealizmus, bláznec, alebo detská tvorba (smiech). Tak som si vybrala a tá detská tvorba mi dáva oveľa väčší zmysel. Animovaná tvorba je veľmi náročná na výrobu, čas aj financie, v porovnaní s nezávislou tvorbou mi však dáva väčší zmysel aj z hľadiska distribučného využitia. A keď si k tomu prečítaš knihu *Za tajemstvom pohádek*, zistíš, aký to môže mať všeliaký význam. Robila som aj doktorát na tému Hra ako tvorivý princíp animovaného filmu. V detskej tvorbe som sa našla a vždy ma to posúva niekam ďalej.

Mne v tejto súvislosti napadol úryvok z básne Erika Grocha: „A znova mi povedia, veď vy sa viete iba hrať so slovami a so všetkým. A ja im znova nepoviem, opýtajte sa detí, či hrať sa je iba.“

– Áno, veď hra je ich celodennou náplňou a v nej

vyriešia všetko. Preto má pre mňa detská tvorba psychologicky väčší zmysel, ako trápiť sa s nezávislým autorským filmom a so svojou osobnou výpoveďou. Nechcem sa tým, samozrejme, nikoho dotknúť.

Doteraz sa dôležitost' večerníckovej tvorby akoby podceňovala. A pritom nás práve detstvo a to, na čo sa vtedy pozeráme, čo počúvame a čítame, formuje.

– Je to zaujímavý fenomén, keďže detstvo tvorí asi iba sedminu nášho života, ale jeho vplyv je v porovnaní s inými obdobiami neporovnateľný. Animovaný film je dnes alternatívou detskej knihy. Dnešná generácia detí je vizuálna a myslím si, že animovaný film je jedna z mála vecí, ktoré sa môžu dotknúť ich emocionálneho prežívania. A nemusíme byť smerom k nim pedagógovia, aj ja si na to dávam veľký pozor. Keď sa ma niekto pýta, aké majú *Drobci* pedagogické poslanstvo, ide ma šlak trafiť. Mne sa páči, keď si to deti nájdu samy, vtedy to má zmysel a je to prirodzené.

Čo by podľa teba mal mať dobrý film pre deti?

– Pre mňa bolo dôležité naplniť ich emocionálne potreby. Pre dieťa vo veku tri až päť rokov je dôležité, že sa osamostatňuje od rodičov. Ide do škôlky, opúšťa istotu rodiny a ide bojovať samo za seba. A v tom im môžeme filmom pomôcť. Pohľadom na konkrétnu situáciu pochopia, že sa v nej dvaja ľudia nesprávajú rovnako. Bola by som rada, keby ich to učilo tolerancii a empatii, čo tu nemáme.

Máš aj skúsenosť s ilustráciou. Často je na knižných ilustráciách vidieť, že ich robil niekto s praxou v animovanom filme. Majú aj tú výhodu, že pri tom už nepotrebuješ ďalších ľudí. Je to popri filmovej výrobe príjemný relax?

– K *Drobcom* by mala vzniknúť okrem iného aj obrázková kniha. Každý diel má iný príbeh a s tým súvisí aj množstvo rekvizít v každej časti. Knihu by som teda chcela trochu inú ako film. Pri knižných ilustráciách je výhoda mať za výtvarníka animátora. Pre mňa je ilustrovanie terapeutický čas, sedím si sama, nikto mi do toho nehovorí...

Podobne ako generácia dokumentaristov aj vy animátori si pri práci pomáhať – v tvorivej zložke, technickej, produkčnej. Na *Drobcoch* s tebou spolupracovala napríklad Ivana Šebestová, veľkú časť práce odviezol Mišo Struss...

– Celý štáb, ktorý vyrábala film *Kto je tam?*, pracoval aj na *Drobcoch*. Vráťane Petry Polnišovej a hudobného skladateľa Miša Novinského. Noví sú však animátori, pretože sa to technologicky líšilo. Mišo Struss spolurežiroval a robil compositing. Vzhľadom na to, že som sa ocitla v pozícii autora i producenta, a tým, že pravidelne spolupracujeme, som ho prirodzene oslovila na réžiu. Nikto o tom projekte nevedel toľko ako on. Ja som mala na starosti obsahovo-dramaturgickú rovnu a Mišove schopnosti v oblasti compositingu sú neporovnateľné, na Slovensku je jeden z najlepších. Vzájomná dôvera nám prácu veľmi uľahčila.

Keď hovoríme o vašej generácii, Ivana Laučíková rozbehla časopis *Homo Felix*, ktorý odborne mapoval animovanú tvorbu, ale, žiaľ, zanikol...

– Otvorená reflexia veľmi chýba. Bol to časopis na vysokej úrovni. Najmä kvôli nastupujúcej generácii tvorcov je mi ľúto, že zanikol. Učím teraz namiesto Ivany dejiny animovaného filmu na VŠMU a vidím, že tie decká nevedia o animovanom filme uvažovať a toto by im veľmi pomohlo. *Homo Felix* počas výučby opakovane vyťahujem.

Keď si už načala tému študenti animovanej tvorby, aké sú teraz ich záujmy napríklad v oblasti tém?

– Je to rozdiel. Keď sme študovali my, mali sme výraznú potrebu vyhraniť sa voči tomu, že animovaný film je iba pre deti. Bolo to úplné kliše. Mali sme pocit, že prišiel čas, aby sme ukázali, že to tak nie je, že je to druh umenia, ktorý presahuje žánre. Dnešná generácia už tento pocit nemá. Mám študentov, ktorí idú na detskú tvorbu hneď. Celkom ma to teší, lebo ak nemajú bohatú režijnú skúsenosť, je na prvú skúsenosť lepšia možnosť oprieť sa o stabilný príbeh s jasnou štruktúrou.

Dnes majú k dispozícii množstvo technických hráčiek, ale aký majú vzťah k príbehu?

– To je hlavný a obrovský problém, s ktorým sa v našom odbore stretávam. Máme tu ľudí s veľkou výtvarnou skúsenosťou, ale obsahové roviny im robia stále väčšie problémy. A nemyslím si, že je to iba technológiami. Samozrejme, keď sme robili na filmovú surovinu a mohli sme ísť pod kameru iba raz, boli sme podstatne pripravenejší. Problém je, že oni nemajú o čom rozprávať, čo ma šokuje. Nerozumiem tomu, mala som pocit, že by mali byť zavalení té-

mami. A oni sa naozaj trápia s tým, o čom budú točiť. Myslím si, že je to aj obraz spoločnosti, toho, že nastupuje generácia, ktorá číta omnoho menej a príbeh im až toľko nehovorí. Často sa tak potom správajú aj k animácii. Dnes už naozaj ktokolvek dokáže pohnúť obrázkom a považuje sa to za animáciu, lebo je to oživený obraz. Lenže sa nie je charakterová animácia, či má pre nich zmysel timing. No keď študenti nemajú o čom rozprávať a nekonečne dlho riešia iba námety, hoci nechcem paušalizovať, to je kľúčový problém. Je to najslabšia stránka našej katedry. Uvedomujem si, že niektoré zadania sú pre nich na prvú skúsenosť náročné. Krátky film si vyžaduje značnú skúsenosť s rozprávaním skratkou. Ale sú to animátori, takže by mali skôr bojovať s tým, ako skracovať, nie s tým, čo povedať. Pretože ak neviem, čo chcem povedať, stačí mi kurz animácie a môžem robiť výkonného animátora, na to netreba vysokú školu.

Takže na záver rozprávky verus realita tvorcu animovaných filmov.

– Dnes už máme oveľa viac možností, ako len živit sa reklamou. Keď som končila školu ja, iná možnosť naozaj nebola. Ale podmienky boli neporovnateľné. Pri jednej reklame som mala na Kolibe k dispozícii päťdesiatčlenný symfonický orchester, ktorý by som si dodnes vo filme nemohla dovoliť. Vyskúšala som si aj zaujímavé technológie. Iné príležitosti na sebarealizáciu však neboli. Dnes tu máme Audiovizuálny fond, kde máme šancu získať podporu. No a v posledných rokoch do toho vstúpila aj RTVS. Čo je stále nepochopiteľné, je neschopnosť medzinárodných televíznych koprodukcii. Snažíme sa vysvetliť televíziám v krajinách V4, že ak by spoločne vstúpili do jedného projektu, majú len štvrtinové náklady. Zatiaľ sa to nepodarilo. Nie je tu sponzor. Našťastie, dá sa žiadať podpora v programe Kreatívna Európa – MEDIA, existuje Visegrad Animation Forum, takže začínajú vznikať prvé koprodukcie. Myslím si teda, že je tu na tvorbu oveľa lepšie ovzdušie ako pred rokmi. A je rozbehnutých viacero sľubných projektov. ◀

◻ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

Od digitalizácie k modernizácii. Súčasnosť slovenských kín

► Daniel Bernát

Najčastejšie v časopise informujeme o (slovenských) filmoch, ako sú však na tom kiná, ktoré ich sprostredkujú publiku? Isté je, že majú za sebou ťažkú skúšku digitalizácie. Ako prebiehala? Čo pre kiná znamenala? Ako do tohto procesu zasiahol Audiovizuálny fond? A na čo sa prevádzkovatelia kín zameriavajú v rámci ich modernizácie?

V roku 2008 sa počet prevádzkovaných slovenských kín blížil k dvom stovkám a digitalizované nebolo ešte žiadne. Prvé digitalizované kiná sa začali objavovať až o rok neskôr a v roku 2010 vstúpil do hry Audiovizuálny fond (AVF), ktorý spustil podporu digitalizácie. „V roku 2011 rapídne poklesol počet kín vzhľadom na digitalizačný proces, keď na Slovensko nebolo pripravené a celý proces sa spustil v hodine dvanástej. Naproti tomu v Česku bola v tomto období zdigitalizovaná väčšina kín,“ hovorí tajomníčka Združenia prevádzkovateľov kín (ZPK) Nataša Simonková z multiplexu Golden Apple Cinema Liptovský Mikuláš. Dnes už fáza digitalizácie doznieva a podľa údajov z decembra 2016 ju zatiaľ úspešne absolvovalo 96 kín (69 jednosálových, 4 multiplexy, 20 miniplexov a 3 letné kiná). Je to zhruba 80 percent z celkového počtu kín. V rokoch 2010 až 2016 poskytol AVF na túto oblasť celkovú sumu 2 283 490 eur (z toho 160 250 eur pre viacsálové kiná). O aktuálnom doznievaní digitalizačnej vlny svedčí aj to, že vlani evidoval AVF len štyroch žiadateľov v podprograme 4.1 Digitalizácia kín technológiou D-Cinema. Simonková však poznamenáva, že kiná, ktoré využívajú digitálnu technológiu najdlhšie, sa už môžu stretávať s technickými problémami a nutnosťou obnovy, redigitalizácie. AVF poskytoval žiadateľom od roku 2013 aj podporu na vybavenie kina finančne menej náročným systémom E-Cinema HD, celkovo v tejto oblasti pridelil sumu 251 500 eur.

Predseda ZPK Jozef Valachovič z piešťanského kina Fontána označuje digitalizáciu za revolučnú zmenu, ktorá bola pre kiná zaťažkavou skúškou, no v konečnom dôsledku im prospela. „Najväčším problémom boli financie zo strany samospráv a zriaďovateľov. Malé mestá leďva pokryli náklady na zabezpečenie vlastného chodu, nieto ešte investovať do drahej technológie. Vďaka dotačnému systému AVF a podpore digitalizácie sa však podarilo aj takým mestám zachovať pre svojich obyvateľov tento druh kultúry, vo viacerých prípadoch ešte aj formou kombinácie dotácie a pôžičky. Väčšina členov ZPK vyslovila s podmienkami podpory spokojnosť,“ tvrdí Nataša Simonková. Valachovič pripomína, že na obhajobu digitalizácie sa používal argument, že táto úprava priniesie ľahší prístup k premiérovanej titulom, kým v minulosti, keď sa používali 35 mm kópie, sa k filmovej novinke najprv dostalo len zopár „vyvolených“ a menšie kiná museli čakať, kým sa pre ne tento titul uvoľní. Ďalším dôležitým argumentom bolo zvýšenie tržieb a takisto flexibilnejšia a kreatívnejšia práca s dramaturgiou kina. V tomto majú však podľa Valachoviča niektoré kiná medzery, keď ich dramaturgovia len mechanicky nasadzujú do programu premiérové filmy. Podľa jeho slov neexistuje univerzálny model ideálneho nastavenia kina, no dramaturgovia by mali pracovať s rozmanitosťou programu, ponúkať špecializované projekcie a zohľadňovať špecifika svojej lokality.

Čo sa týka digitalizácie, riaditeľ Audiovizuálneho fondu Martin Šmatlák zdôrazňuje, že tento proces ukázal dôležitosť spolupráce viacerých zložiek. „Od spoločnosti Film Europe s jej konferenciami Quo vadis cinema aj s podrobným terénnym prieskumom možností a potrieb jednosálových kín, čo dynamicky našťarovalo celý proces digitalizácie, cez aktivity a projekty jednotlivých kinárov a ich profesijného združenia, ministerstvo kultúry a ním garantovanú stratégiu digitalizácie kín schválenú vládou až po osobitnú podporu z rozpočtovej rezervy predsedu vlády – to všetko boli zásadné kroky, vďaka ktorým sa za relatívne krátky čas podarilo vytvoriť podporný systém, ktorý reálne pomohol digitalizovať takmer sto kinosál po celom Slovensku.“ Podľa neho sa fond snažil nastaviť podmienky tak, aby žiadateľom umožnil operatívne zabezpečenie nákupu digitálnej premietacej technológie – preto zaviedol aj kombináciu dotácie a pôžičky – a zároveň aby ich motivoval hľadať riešenia zabezpečujúce dlhodobú udržateľnosť prevádzky a programovania kina. Riaditeľ fondu si zároveň myslí, že sa to vo väčšine prípadov podarilo dosiahnuť. „Rezervy alebo limity vidím iba v niektorých kinách digitalizovaných technológiou e-cinema, ktoré vo svojich počiatočných zámeroch akoby precenili reálny divácky potenciál vo svojej lokalite a zatiaľ nenašli optimálny model svojho programového fungovania či finančného zabezpečenia. Ale to sa naozaj týka iba zopár malých kín,“ dodáva Martin Šmatlák.

Digitalizácia kina zvyšuje kvalitu projekcie, prevádzkovatelia by sa však mali snažiť o celkový divácky komfort. V súčasnosti už AVF neviduje v spomínanom podprograme 4.1 toľko žiadostí ako v podprograme 4.3 Modernizácia vybavenia jednosálových digitalizovaných kín a aktivity zamerané na lokálny marketing. Od roku 2014 AVF v tejto oblasti podporil 22 kín celkovou sumou 413 550 eur, len vlani to bolo 10 kín, ktoré si rozdelili sumu 231 550 eur. Nataša Simonková hovorí, že pri modernizácii sa v kinách predovšetkým vymieňajú sedadlá, podlahy, plátno. Ako ďalej uvádza, vo väčších mestách majú kiná často dobrý štandard (aj vzhľadom na prítomnosť novovzniknutých mini- a multiplexov), horšie je to v mestečkách a obciach. Celkovo sa však v tomto smere situácia zlepšuje a stav už nie je alarmujúci. „Väčšia časť kín je aj vďaka podpore AVF už štandardne vybavená, čo sa techniky

i zariadenia týka. Medzi kinami vo veľkých mestách a v malých mestečkách je však značný rozdiel.“ Podľa Jozefa Valachoviča stále prevažujú kiná, ktoré nemajú modernizovanú sálu s novými sedadlami. A sedadlá nie sú lacný špás, zvlášť ak má kino slušnú kapacitu. Podporu fondu Valachovič síce oceňuje, no súčasne pripomína, že zo strany kinárov sa ozývajú hlasy požadujúce jej posilnenie. Myslí si, že kiná by bolo naozaj lepšie dôsledne podchytiť teraz, aby ich neskôr nebolo treba prácne oživovať. Na tento rok vyčlenil AVF na podporu v rámci štvrtého programu predbežne 350 000 eur. Riaditeľ fondu pritom potvrdzuje slová Simonkovej, že podprogram 4.3 využívajú žiadatelia väčšinou na výmenu sedadiel a premietacieho plátna, a dopĺňa, že aj na rezerváciu systému vstupeniek. Čo sa však ukrýva pod podporou „aktivít zameralých na lokálny marketing“? „Touto podporou sme chceli motivovať jednosálové kiná, aby sa väčšmi usilovali hľadať inovatívne spôsoby komunikácie s divákmi aj nevšedné nápady v programovaní kina,“ vysvetľuje Martin Šmatlák. „Môžu to byť rozličné jednorazové aktivity alebo tematické prehliadky, ktoré síce nespádajú do kategórie festivalov alebo periodických filmových podujatí, ale prostredníctvom ktorých môžu jednotlivé kiná podporiť tradičnej distribúciu ponúknuť svojim divákom nápaditejšiu obsahovú ponuku. Alebo to môžu byť rôzne projekty, ktorých zámerom bude využitie kina aj na prezentáciu iných audiovizuálnych obsahov, nielen kinematografických diel. Boli by sme totiž radi, keby sa sami kinári intenzívnejšie zamýšľali nad tým, ako ešte väčšmi pritiahnú divákov do kina a ako s nimi komunikovať tak, aby si ich udržali. Asi to chce v blízkej budúcnosti aj z našej strany trochu viac, osvetvy' a komunikácie s kinármi o tom, na čo všetko by mohli v tomto podprograme od nás dostať podporu a aké kritériá máme použiť na vyhodnotenie efektivity takejto podpory.“ Prevádzkovatelia kín môžu konfrontovať svoje skúsenosti a diskutovať o svojich problémoch a potrebách aj v rámci Združenia prevádzkovateľov kín. Jeho predsedu sme sa opýtali aj to, ktoré filmové stánky by menoval ako pozitívny príklad úspešného, moderného a komunikatívneho digitálneho kina. Jozef Valachovič označil kiná v Ružomberku, Michalovciach, Pezinku, Partizánskom, Podhájskej aj bratislavskú Mladost. ▲

Nevšedná poézia všednosti

► Viera Langerová (filmová publicistka)

Jim Jarmusch venuje svoj najnovší film poézii. Vzdáva hold jej tichej sile, skrytej v nenápadných veciach a obyčajných ľuďoch. Jeho hrdinom je šofér Paterson z mesta Paterson, ktorý si do svojho básnického zošitka zapisuje všetko, čím ho život oslovuje. Dáva mu tým nový rozmer a dotýka sa večnosti.

Dramatizácia každodennosti nie je kategória pre každého. Táto voľba chce majstra s originálnym myslením, slobodného vizionára s talentom vynachádzavého pozorovateľa, ktorý si nedá nič vnucovať a diktovať. Tvorcu s vycibreným vizuálnym citením, ktorý vždy dokáže svoje publikum prekvapiť a dokonale očariť. Takých nie je málo, ale Jim Jarmusch je v triede vyvolených jednoducho neprehliadnuteľný.

Svoje najnovšie dielo nazval *Paterson*. Je to názov mestečka v New Jersey, ale zároveň meno hlavnej postavy. Paterson (Adam Driver) je vodič autobusu. Každé ráno vstane, natiahne si na ruku hodinky, objíma ženu, zje raňajky a odkráča do práce. Vypočuje si depresívne zvesti kontrolóra Donnyho a naštartuje motor. Nič ho neodlišuje od ostatných, až na jednu maličkosť – píše poéziu. Žije ju a obdivuje, v pivnici sú na malom stolíku zbierky jeho obľúbených básnikov.

Sprevádzame ho po celý týždeň, od pondelka do nedele je všetko rovnaké, a predsa stále iné. Paterson sedí za volantom a počúva rozhovory cestujúcich, vracia sa domov, ide so psom na večernú prechádzku, zastaví sa v obľúbenom bare na pivo. Jediným vybočením z optiky všednosti je jeho žena Laura (Golshif-

teh Farahani), inovátorka s citom pre originálny dizajn. Neustále čosi maľuje – závesy, oblečenie i maľby, ktoré chodí kamsi predávať. Je krásna a závideniahodná, túži po gitare, a keď ju dostane, usilovne cvičí, predvážda unavenému manželovi svoje hudobné pokroky.

Režisér zaľudňuje pradio opakujúceho sa rytmu zaujímavými postavičkami z baru. Jeho majiteľ Doc má tvár unaveného buldoga a holduje šachu, pokojne nalieva a svojou všetko chápujúcou mlčanlivosťou má k Patersonovi blízko. Vláčny rytmus barového života rozvibruje rozchod Marie a Everetta – z jej strany sála otrávená ochota všetko ukončiť, z tej druhej nalieha nasprostastá vytrvalosť.

Z tohto jednoduchého denníkového sledu scén sa odrazu vynára čosi neuchopiteľné, poézia krehkej radostnej prítomnosti, bez frustrácií a ambícií, nárokov na životné zmeny a zlomy. Všetko je tu, ticho veselé a skromne krásne, len sa netreba ponáhľať a treba si vychutnať čas na „mlčanie verných vecí“. Jim Jarmusch tu proti filozofii dynamického progresivizmu, takého blízkeho dravej Amerike, stavia múdry stoicizmus, takmer nehybnú a nenáročnú ideu básnickej prozreteľnosti. Poézia je tu mantrou

harmónie a spirituality, skrytej a bohatej, pulzujúcej kdesi pod povrchom obyčajnosti. Jej zdrojom je zrejme poetické dedičstvo citovaného básnika Williama Carlosa Williama (1883 – 1963), autora zbierky *Paterson*, predchodcu beatnikov a predstaviteľa amerického imaginizmu. Neďaleko Patersonu vyrastal Allan Ginsberg a o meste spieva aj Bob Dylan v skladbe *Hurricane* z roku 1975. Je to mesto s druhou najväčšou moslimskou a arabskou komunitou v USA, čo sa síce vo filme až na perzský pôvod Laury nijako zvlášť nezodrazňuje, ale znalcom perzskej poézie sú obsahové i tematické akcenty známe. Má schopnosť vizualizovať spirituálne entity, prevádzať ich do materiálnych súradníc a zároveň udržať ich vnútorný, skrytý zmysel.

Jarmusch svoj poetický opus dopĺňa nenápadným humorom. Jeho zdrojom je nepochybne pes Marvin (v skutočnosti sučka anglického buldoga Nellie, ktorej udelili cenu Palm Dog na festivale v Cannes, kde sa film premietal v hlavnej súťaži), ktorý s neomylným citom pre pomstu dôkladne rozhrzyje Patersonov zošit, kam si zapisoval svoje básnické postrehy

(autorom filmovej poézie je básnik a prekladateľ Ron Padgett, nositeľ Ceny Williama Carlosa Williama, prekladateľ poézie Guillaumea Apollinaira). Neapodobeľný humor má i Patersonovo stretnutie s japonským literátom.

Vizualizácia poetického obsahu, otázka stavby a rytmu takejto citlivej architektúry, môže byť pre všetkých aktívnych aj potenciálnych scenáristov predmetom štúdia. Jarmusch stereotyp ozvlášťňuje, dodáva mu humor a výnimočnosť (výtvarné nápady Laury). Okrem dôsledného „dizajnu“ jednotlivých postáv je významným prvkom filmu práca s detailom, ktorá si žiada presného a vnímavého pozorovateľa so zmyslom pre praktickú hravosť. To ostatné je záležitosť talentu.

Paterson je neobyčajný film. Spoločnosti vydané napospas hypnotizujúceho konzumu, odtrhnuté od svojich spirituálnych tradícií, potrebujú takýto „filmový vokál“ ako soľ. ▲

Paterson (Paterson, USA, 2016) _SCENÁR A RÉŽIA: Jim Jarmusch _KAMERA: Frederick Elmes _STRIH: Affonso Gonçalves _HUDBA: Carter Logan _HRAJÚ: Adam Driver, Golshifteh Farahani a ďalší _MINUTÁŽ: 118 min. _HODNOTENIE: ●●●●●

Všetko o jeho matke

► Zuzana Štefunková (filmová publicistka)

Marco Bellocchio patrí medzi popredné osobnosti súčasnej talianskej kinematografie. Na konte má viac ako dve desiatky filmov a podľa vzoru veľkých neorealistickejých majstrov sa často pridŕža autenticity, vierohodnej a neprikrášlenej reality. Najnovšia Bellocchiova snímka *Sladké sny* v sebe nesie základné rysy režisérovej predchádzajúcej tvorby. Krehký osobný príbeh človeka sa mieša s reálnymi udalosťami, prostredníctvom ktorých sa sponed' jednotlivca mení na dobú spoločenskú výpoved'.

Cez optiku malého chlapca Massima vstupujeme do roztancovaných šesťdesiatych rokov, keď sa mladá mamička so synom oddáva potešeniu z rokenrolovej hudby. Neskôr spoločne pozerajú televíziu alebo obdivujú krásy mestskej architektúry na vyhlídkovej jazde. Harmonickým vzťahom však otriasie tragická udalosť, ktorú autoritatívny otec Massimo najprv zatajuje zo strachu o synovu psychiku. Lenže čoskoro je chlapec aj tak nútený vyrovnat sa so skutočnosťou a pochopiť, že puto medzi ním a milujúcou matkou sa pretrhlo. Po rokoch sa Massimo vracia do rodinného bytu, kde prežil najkrajšie chvíle svojho života i detstvo po boku citovo odmeraného otca. Silné spomienky, zakonzervované v priestore, uvoľnia v dospelom mužovi vlnu potláčaných emócií.

Pevné puto medzi Massimom a jeho matkou je kľúčovým prvkom celého filmu. Krehká ochranná ruka, ktorá objíma a tisne na hrud', je vo svete malého chlapca všetkým. Aj tie najtriviálnejšie denné úkony, ako je písanie domácich úloh, sa v spoločnosti matky menia na okamihy presvietené slnkom.

Práve preto sa jej náhly odchod stal pre Massima celoživotnou traumou, ktorú sa neúspešne snaží prekonať. Útechu hľadá v náručíach rôznych žien aj v televíznej postave s maskou naháňajúcou strach (pod ktorou sa takisto ukrýva žena). Tragédia v detstvom veku sa pretavuje do vzdoru a nevinné klamstvá v dospelosti do neschopnosti hlbšieho citu a do následnej osamelosti. V ulite vlastného sveta putuje Massimo časom a prostredím bez hlbšieho záujmu o čokoľvek a kohokoľvek. Potlačené emócie zo seba vyplávajú v intímnej výpovedi, ktorú uverejní v novinách ako odpoveď na list čitateľa. Z pozície syna, ktorého silne zasiahla neprítomnosť matky, radí Massimo nešťastnému čitateľovi, aké dôležité je vážiť si danú osobu, a píše aj o tom, aké tragické je o ňu prísť.

Naopak, citová odmeranosť Massimovi pomáha zvládať ťažké momenty, ako je napríklad konfrontácia so smrťou. V Sarajeve zmietanom na začiatku deväťdesiatych rokov vojny zostáva ľadovo chladný, keď na vlastné oči sleduje s kolegami novinármi kruté následky bojov. Práve on má nad situáciou

nadhľad. Zatiaľ čo fotograf hyenisticky štylizuje akterov do pôsobivej kompozície, Massimo stojí nad ním a fotografuje to z výšky.

Aj napriek snahe o hlbavý film zostávajú *Sladké sny* vo fáze ľahkého polospanku. Príbeh stagnuje na úrovni jemného očarenia, ktoré diváka nedokáže výraznejšie zaangažovať do deja. Neúmerne dlhá minútáž filmu viac škodí, ako prospieva. Ak by sme *Sladké sny* porovnávali napríklad so snímkom *Toni Erdmann* režisérky Maren Ade (ktorá je ešte zhruba o tridsať minút dlhšia), ukážu sa markantné rozdiely v gradácii rozprávania a (tým aj) v komunikácii s divákom. Predlohou filmu *Sladké sny* bola knižná autobiografia Massima Gramelliniho – tá je pravdepodobne plná zaujímavých peripetií, ktoré dokážu na papieri v podaní autora i protagonistu rozprávať zapôsobiť intenzívnejšie. Možno je prípad Bellocchioho filmu porovnateľný s adaptáciou knihy Jonasa Jonassona *Storočný starček, ktorý vyliezol*

z *okna a zmizol*, keď režisér Felix Herngren pretaivil dielo so silným dramatickým potenciálom do slabého odvaru s nedomyslenými a ťažkopádnymi dejovými zvratmi.

Snímka *Sladké sny* stojí z veľkej časti na hereckom výkone Valeria Mastandreu. Predstaviť dospelého Massima prepožičal svojej postave zasne smutný pohľad a dokáže zaujať prinajmenšom ženské publikum. Mužský divák zase istotne ocení dobrý vkus pri výbere ženských predstaviteľiek, ktorými sa hlavný hrdina obklopuje.

Sladké sny sú melancholická dráma, ktorej pristane nálepka artového filmu. Bohužiaľ, svojimi kvalitami nemôže v mori atraktívnejších titulov vyniknúť. Pohybuje sa kdesi v sivej zóne a určite zapadne lepšie do programu televízie distribučnej spoločnosti, ktorá ho od januára prináša aj na plátna kín. ▲

Sladké sny (Fai bei sogni, Taliansko/Francúzsko, 2016) _RÉŽIA: Marco Bellocchio **_SCENÁR:** Valia Santella, Edoardo Albineti, M. Bellocchio **_KAMERA:** Daniele Cipri **_HUDBA:** Carlo Crivelli **_STRIH:** Francesca Calvelli **_HRAJÚ:** Valerio Mastandrea, Bérénice Bejo, Guido Caprino, Emmanuelle Devos **_MINUTÁŽ:** 134 min. **_HODNOTENIE:** ●●

■ FOTO: Film Europe Media Company

Balkánska smrť Európy

► Eva Vženteková (filmová publicistka)

Ponad súčasný rumunský filmový zázrak sa vytiahol bosniasky oscarový solitér Danis Tanović, aby vo svojom ostatnom opuse *Smrť v Sarajeve* predostrel bravúru fresky posledného storočia, skomprimovanú do dômyselnej jednoty miesta a času.

Priestorová a časová jednota snímky súvisí s inšpiráciou monodrámy *Hotel Európa*, ktorej reálna sarajevská premiéra (27. 6. 2014) sa stane súčasťou datovaného deja aj konca filmu. Počas evakuácie hotela si riaditeľ pustí televíziu, kde si v priamom prenose sadá jeho prominentný hosť, zástupca Európskej únie, vedľa mafiánskeho šéfa hotelového baru, aby si spolu pozreli hru európskeho intelektuála B.-H. Lévyho. Hru k 100. výročiu sarajevského atentátu, ktorý povalil starý kontinent a odviazal éru novodobých besov, ale dnes má jeho pripomienka zachrániť hotel od bankrotu. Sarkastický obraz divadelnej slávnosti na Titanicu zároveň vrství vo filme uvedenie úvahy o dvoch rozdielnych pomníkoch, dvoch rozdielnych príbehoch, ktoré formujú krajinu.

Fenoméni Sarajeva ako súčasť európskej, resp. intelektuálskej angažovanosti deklaruje postava prominentného zástupcu únie, ktorý si vo VIP apartmáne pripravuje príhovor. Sebaštylizácia vysluženého politika evokuje skôr herecký výkon, čo utvrdí záverečné zjednotenie tejto postavy s hercom v monodráme. Lévyho ironický divadelný opus zapadá do Tanovićovej cynickej fresky. Jemným detailom – starostou o náležitý zovňajšok (požiadavkou vyčistenej košele, resp. priliehajúcej kravaty) – režisér prepojil

dve protihľadné postavy: reprezentanta pulzujúcej sily a moci podsvetia a reprezentanta ideálov a vízií EÚ. Na pozadí alegorickej hotelovej evakuácie a paralelnej štátnej oslavy ide o nešetrnú verziu dvoch „vítaných“ príbehov, naplňajúcich ich nositeľov nepatričným otcovstvom, rolou zvonku nerušenou a neprístupnou zlomom. Sú to práve reprezentanti sveta „riadnej“ práce (riaditeľ hotela, vedúca recepcie, pracovník tajnej služby, TV novinárka, vedúca práčovne, kuchár), ktorí na rozdiel od „výkvetu“ sveta vychádzajú z filmového príbehu zničenia a zlomenia. Záverečné zábery na hotelový rad opustených košiel a umývadiel nie náhodou odkazujú na odosobnenie vecí od činností, ktorými ich ľudia naplňajú, dávajú im „život“. Nosné zábery, ktorými kamera prenasleduje postavy po roztlahých priestoroch hotela, nadobúdajú vo filme príznačný, metaforicko-ontologický obraz behu života, toku jeho prevádzky. Všetky postavy sú zachytené v aktívnom, obslužnom mode, čo kontrastuje so zastaveniami, ktorými sú po otrase vymrštené z príbehu, resp. z nastavených osobných preferencií. Nezávislá recepčná Lamija, ktorá si v novodobej gendrovej pozícii vyberá mužov do posteľe, dostane riadnu príučku o sile mužského výberu, keď ju pokorí riaditeľovo favorizovanie mo-

tivované erotickým záujmom a bezohľadný atak miestnych mafiánskych chlapov. Lamijina matka, odborárka z hotelovej práčovne, zistí, že s požiadavkami zdola si vie vyššia moc a silnejšia vôľa rýchlo poradiť. Postava novinárky, popri Lamiji ďalší príklad ženskej zvrchovanosti aj citovej nezávislosti od mužov, predstavuje oproti jej pôvabu antierotický variant profesijného intelektu, ktorým bez okolkov využije mladického radikála z televíznej reportáže, aby utajeným nahrávaním získala mediálny úlovok, autentické buričské svedectvo.

Časť produkcie spomienkového živého vysielania je vo filme umiestnená na streche hotela s výhľadom na metropolu a poskytuje publicisticky syté uvedenie témy. Pohľad na súčasnosť krajiny a živé traumy minulosti je vkomponovaný do každodennej mediálnej prevádzky. Výročný deň sarajevského atentátu je len ďalšou časťou mediálno-historickej ofenzívy. Novinárka svoju iskrivú argumentáciu o krvavom konflikte pred dvadsiatich rokov, do ktorého jej krajinu zatiahla vojna medzi Srbmi a Chorvátmi, nijako nevztiahne na svoje analogické konanie, keď

zneužije prosrbského radikála v prospech svojej prezentácie. Čomu však ani táto mediálna supermanka nedokáže čeliť a čo dorazí jej citovú neporaziteľnosť, je náhoda, živená v snímke rastúcim napätím a úhrnným marazmom. Triumf takzvanej slepej náhody (s príznakovou účasťou premotivovanej tajnej služby) zasadzuje alegorickému obrazu „hotela svet“ zákonitý úder svojej zvrchovanosti.

Nešetrný obraz spoločnosti a jej aktérov emocionalizuje Danis Tanović hĺbkou autorskej senzitivity. Svoje postavy predkladá v dokonalom situačnom obraze. Prenasledovaním postáv – akoby kamera ledva stíhala – simuluje dynamiku deja v uzavretom priestore. Zábery nasycuje o niečo expresívnejšími uhlami, nikdy však neprekrýva prioritu výpovede štylizovaním. Prenikavý diskurz o novodobej podobe domovskej krajiny názvom ironicky odkazuje na známu *Smrť v Benátkach*. Estetický rozklad z inej časti vášnivého juhu Európy však nemá s dneškom už nič spoločné. ▲

Smrť v Sarajeve (Smrť u Sarajevu, Francúzsko/Bosna a Hercegovina, 2016) **_SCENÁR A RÉŽIA:** Danis Tanović **_KAMERA:** Erol Zubcević **_STRIH:** Redžinald Simek **_HRAJÚ:** Jacques Weber, Izudin Bajrović, Snežana Vidović, Vedrana Seksan, Muhamed Hadžović **_MINUTÁŽ:** 85 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●●

Kto je na vine?

► **Jana Dudková** (vedecká pracovníčka Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV)

Slovenská kinematografia sa po prvej úspešne zvládnutej päťročnici od vzniku Audiovizuálneho fondu javí ako skonsolidovaná, jednotlivé trendy sa v nej síce striedajú, no v širšom časovom horizonte ostávajú pomerne stabilné. Ani v roku 2016 sme sa na poli hraného filmu nedočkali výrazných prevrpení.

Z aktuálnych podôb hraného filmu na Slovensku vybočil zrejme najviac *Červený kapitán* (r. Michal Kollár), a to nielen zameraním na historické obdobie pre slovenský film pomerne netypické, ale najmä obrazovým spracovaním a mierou použitia špeciálnych vizuálnych efektov. Ich podoba sa od čias snímky *Immortalitas* (2012) výrazne profesionalizovala, a tak sa publikum *Červeného kapitána* mohlo tešiť z Bratislavy, aká vzhľadom na rapidný pokles filmovej tvorby na začiatku 90. rokov prakticky ani neostala dostatočne zachytená.

Môžeme však *Červeného kapitána* považovať za prevrpenie?

Predmetom tohto hodnotenia je šesť slovenských a majoritne slovenských filmov či rovnocenných koprodukcí, ktoré boli uvedené do širšej distribúcie počas uplynulého roka (vrátane Nvotovej rozprávky *Johankino tajomstvo*, ktorá mala premiéru už na

sklonku roku 2015, no vtedy sa premietala výhradne v bratislavskom Kine Lumière a väčšieho nasadenia sa dočkala až vlani). Takmer všetky filmy z tejto šiestice sa vytrvalo pohybujú po niektorej z dvoch línií: buď po línii antikomunizmu, alebo sociálnej drámy. Tú prvú zastupujú snímky *Červený kapitán*, *Agáva* (r. Ondrej Šulaj) a *Učiteľka* (r. Jan Hřebejk), druhú zase tituly *Pirko* (r. Lucia a Petr Kleinovi Svobodovci) a čiastočne aj *Stanko* (r. Rašo Boroš). S trochou nadsádzky by sme mohli skonštatovať, že táto kolekcia (z ktorej vybočuje len *Johankino tajomstvo*) hrá do karát všetkým odporcom súčasného politického režimu. V skutočnosti však nič nie je také jednoduché, a preto je na mieste skôr otázka, čo hodnotené filmy naozaj hovoria o našej minulosti i súčasnosti. Majú ich obrazy silu? A ak majú byť kritické (čo väčšina z nich má byť), je ich kritické ostrie skutočne konštruktívne?

Samozrejme, otázkou je aj to, čo chápeme ako kritiku: či konvenčné odsudzovanie toho, čo sa odsudzovať patrí, alebo proces prehodnocovania a pochybovania. Napríklad učiteľské monštrum v Hřebejkovom titule nemá takmer žiadne dobré vlastnosti, film zdôrazňuje obľudnosť komunizmu i nástrahy štokholmského syndrómu, ktorý sa naplno prejavuje v scénach rodičovskej schôdze, vystavaných na princípe modelovej moralitky, kde zdevastovaným obeťiam, prostorekému rebelovi a niekoľkým váhajúcim sekundujú najmä okato skorumpované individua.

Kritizujúci postoj *Pirka* má odlišný ráz. V snímke sú kombinované motívy filmov *Zázrak* (2013) a *Až do mesta Aš* (2012) a je tu zrejme snaha posunúť ich do novej štylistickej podoby. Kým však istú stereotypnosť príbehu vo filmoch *Zázrak* aj *Až do mesta Aš* zachraňoval dôraz na rozprávanie obrazom, *Pirku* sa táto snaha veľmi nevydarila. Slubne vyzerajúca, vizuálne aj naratívne osviežujúca odbočka od zvyčajných slovenských variácií na sociálne drámy si kazí renomé jednak gýčovým a priveľmi ilustratívnym používaním hudby a zároveň nerozhodným morálnym postojom svojich autorov a nejasnou hranicou medzi odsudzovaním a romantizáciou (drogovou závislých outsiderov i sveta luxusnej prostitúcie), respektíve medzi démonizáciou (vulgárne chlpaté chrby starcov znásilňujúcich anjelsky belostnú hrdinku) a neškodnou karikatúrou (podivný predavač hot-dogov s predhryzom).

Metafora rastliny, ktorá zakvitne raz za život a následne umiera, nachádza paralelu v osude hlavnej ženskej hrdinky *Agávy*, ktorá má v lete pred „Vítaným februárom“ prvý a posledný raz spoznať lásku. Otázkou však zostáva, či takáto metafora stačí, ak sa z filmu nedozvieme, v čom vlastne – okrem vysedávania pri víne a verbálne deklarovaného živelného vzťahu k ženám – spočívajú hodnoty starého sveta, ktorý má byť tak trpkou zničený. Kým *Učiteľka* sa sústreďuje na obľudné rozmary komunizmu ako systému, v ktorom partajná príslušnosť určuje moc a dáva predispozície na manipuláciu, *Agáva* ho poníma ako metonymiu, hmlistú apokalypsu, ktorá má nasledovať po dočasnej idyle. Odsúdenie je tu otázkou spoločenského konsenzu a kultúrneho klíšé, známeho z rozprávok a z príbehov o vojnách a katastrofách, podľa ktorého apokalypsa vždy nasleduje po takejto idyle.

No hoci sa slovenskí filmári zvyčajne neváhajú zhodnúť na tom, že komunizmus je odsúdeniahodnou ideológiou, škodlivý je aj banálny antikomuniz-

mus, ktorý v súčasnosti mnohí kritizujú za nedostatok trizievych argumentov, za neschopnosť oddeliť neuhu skutočných komunistických režimov od pozitívnych stránok idey sociálneho štátu, ale aj za to, že prvoplánový antikomunizmus praje konšpiráciám a často odvádza pozornosť k riešeniam, ktoré hraničia s extrémizmom. Okatá démonizácia *Učiteľky* v tomto kontexte veciam nepomôže, no rovnako neúčinný sa môže zdať aj melancholický fatalizmus, k akému sa priklonil Ondrej Šulaj vo svojom režijnom debute. *Agáva* sa síce pokúša evokovať farbami i ruchmi zmyselnú atmosféru, no dopláca na priveľmi stereotypné obrazové riešenia, „papierové“ dialógy aj málo uveriteľný herecký výkon hlavnej predstaviteľky. Miestami cez rozprávanie prebleskne tragickosť ľudských osudov, no miestami akoby film príliš potreboval ubezpečiť diváka, na ktorej strane sa kryštalizuje zlo – a tak napríklad postava premietača pôsobí až schizofrenicky nepochopiteľne.

Chápanie komunizmu ako metonymie fikčného deja je charakteristické aj pre film *Červený kapitán*. Dusný detektívny príbeh upozorňuje na prežívanie komunizmu aj po jeho páde a na snahu ŠtB naďalej ovládať zdanlivo demokratický systém – napríklad cez korumpovanie cirkvi. Rozvíja tak konšpiračnú bodku zo záveru *Učiteľky*: tézu, že prehnitý komunizmus prežil aj v súčasnosti a používa rovnaké manipulatívne praktiky.

Viac než o antikomunizmus ide však vo väčšine spomenutých filmov o nedôveru v štátne inštitúcie. Tá sa týka aj slovenských variácií na sociálne drámy z posledných rokov, spomedzi hodnotených filmov je to predovšetkým *Pirko*, kde sa nedôvera prejavuje hrdinkiným odmietnutím pomoci od štátu a voľbou života na periférii spoločnosti. Ide pritom o odmietnutie tej zjavne démonické podoby štátu, zastúpenej pracovníčkami detského domova, aj jeho láskavej tváre, ktorá hrdinku vytrhne z pasáckeho brlohu, vyľieči, ubytuje i zamestná – no nezabezpečí jej dostatočne luxusný život, po akom stále túži.

Z tendenčnej romantizácie všetkého, čo sa vymyka spod kontroly (štátnej, respektíve patriarchálnej) moci, sa z hodnotených filmov vyčleňuje v podstate len debutové roadmovie *Stanko*. A deje sa to jednoducho: otázka boja s mocou sa v tomto filme skrátka nekladie. Namiesto toho *Stanko* ponúka príbeh nesprátného podvodníka a rómskeho dievčaťa, ktoré opustila matka, na ceste medzi Slovenskom a Talianskom. Farebné ladenie v štýle zlatej éry amerických roadmovie sa pohybuje na hranici gýča, no

film zaujme konzistentnosťou obrazu i hudobnej dramaturgie a takisto netypickým hrdinom, ktorého možno chápať ako symptóm doby (bez toho, aby tvorivci zákonite hľadali jej vinníkov).

Stanka a Červeného kapitána považujem za najhodnotnejšie slovenské hrané filmy minulého roka. Takéto tvrdenie nie je ťažké vzniesť nielen vzhľadom na menšiu ochotu tvorcov menovaných titulov jednoznačne odsudzovať tých druhých (či systém) za všetko nešťastie hrdinov, ale aj vzhľadom na fakt, že obidva filmy stavili na omnoho uveriteľnejšie rozprávanie než ich konkurencia. Ak by sme totiž slovenský film mali hodnotiť podľa *Učiteľky* alebo *Agávy*, ľahko by sme nadobudli pocit, že sa vrátil k ére tézovitých dialógov, ktoré je ťažké zahráť na vyššej úrovni, než je úroveň prvej hereckej čítačky (ako to napokon *Učiteľka* aj názorne predvádza). Ak by sme ho mali hodnotiť podľa *Pirka* a *Johankinho tajomstva*, prepadli by sme dojmu, že jeho cit pre hudobnú dramaturgiu je nadmieru konzervatívny, až anestetický. Naposledy menovaný film navyše trpí na nelogickosť v príbehu či motiváciách postáv aj na nedostatok fantázie, ktorá je pre svet rozprávky kľúčová.

V snímkach *Červený kapitán* a *Stanko* však nejde len o vyššiu mieru vnútornej konzistentnosti či menšiu mieru banality, ale aj o to, ako sa stavajú k svetu a aký odkaz pre diváka nesú. Kým ostatné filmy navádzajú na pasívne utápanie sa v bezmocnosti a odsudzovaní, prípadne (ako *Pirko*) ponúkajú nedôveryhodne rýchly prerod z obete na manipulátora, Kollárov film zdôrazňuje úlohu jednotlivca, od ktorého osobného zánietenia či odvahy závisí záchrana morálnych hodnôt kolektívu. Aj keď zlá artikulácia pri replikách nepridáva filmu na zrozu-

mitelnosti a niektoré postavy môžu vyznievať ako slabé motivované, tento odkaz môže byť dôležitý, pokiaľ sa neobmedzíme na pohodlné stotožnenie sa s hrdinom hľadajúcim pravdu, ktorý „to celé“ odpracuje za nás.

Hodnota *Stanka* zase spočíva v tom, ako narúša obvyklý obraz slovenského antihrdinu z periferie, ktorý s kamennou tvárou znáša facku od života. Namiesto neho ponúka Rasto Boroš obraz neurotika, ktorého strach zo zlyhania je počas celého filmu takmer hmatateľný. Hoci práve toto môže byť divácky nepríťažlivé či dokonca únavné, film sa snaží vzbudiť súcit s hrdinom, ale aj naučiť ho empatii. Ne snaží sa nájsť korene jeho nešťastia ani obviňovať systém, stavia na elementárne ľudské hodnoty. Nesprátny kriminálnik Stanko sa tak v závere filmu zbavuje strachu a, hoci neskoro, odmieta sa zmieriť s tým, že oklamal nevinnú. Pretože východiskom z krízy humanity, na ktorú upozorňuje väčšina hodnotených filmov, nie je hádzať vinu na tých druhých či na štát, ale ani dobrovoľné prijatie úlohy predátora. Oba prístupy by boli skôr cestou k novej totalite. A aktuálny vývoj domácej politickej situácie by pre nás mohol byť varovaním.

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-0797-12 ▲

Filmy s visačkou „dokument 2016“

► **Marek Urban** (vedecký pracovník Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV)

Distribučný rok 2016 priniesol 11 filmov, ktoré dostali označenie „dokument“. V ich analýze si položíme jednoduchú otázku: Čím rozširujú našu skúsenosť s filmom alebo dokumentárnym filmom ako umeleckým druhom?

Podľa Johna Deweyho je definujúcim znakom umenia premisa, že umenie rozširuje našu skúsenosť. Keď sa na toto tvrdenie pozrieme bližšie, uvedomíme si, že umením môže byť čokoľvek: pisač vystavený v galérii podobne ako Rothkove obrazy, štvrtý diel *Transformers* alebo *Okhwan na ceste za slobodou*. Dewey nepaušalizoval, nevytváral definície o nižšom a vyššom umení, nehovoril o druhoch či žánroch. Základnou podmienkou jeho filozofie je jednoducho rozšírenie skúsenosti.

Ak si však položíme otázku, koľko filmov a ako rozširuje našu skúsenosť, ocitneme sa v nepríjemnej situácii. Jeden film môže na niekoho pôsobiť ako „nuda“ (t. j. absencia podnetov), niekto iný v ňom bude vidieť „zjavenie“. Každý totiž hodnotíme rozšírenie skúsenosti v rámci iného kontextu či naratívu. Niektoré môže hodnotiť rozšírenie svojej subjektívnej skúsenosti, napríklad môže pri filme porozumieť niečomu, čo o sebe ešte nevie. Iný môže hodnotiť rozšírenie skúsenosti s filmom ako médiom – film môže byť pre neho ako diváka nezaujímavý, môže však zohrať dôležitú úlohu vo vývoji filmovej estetiky.

Analýzu chceme otvoriť filmom *Okhwan na ceste za slobodou* (r. M. Mackovič), ktorého štýl je zjednotený paradoxne práve tým, že nie je zjednotený vôbec ničím. Jednoduché vyrozprávanie motívu cesty nevytvára výraznejší dramatický oblúk, pozornosť preto udržuje neustála premena filmového štýlu. Ten rámkuje perspektívu, z ktorej nahliadame na hlavného protagonistu: spomalené detaily tváre striedajú veľké celky s množstvom figúr, statické zábery striedajú roztrásené zábery snímané z ruky, archívne zábery z detstva striedajú dynamické zábery z GoPro kamery. Zvukové efekty na jednom mieste ilustrujú rozprávanie, aby sa vzápätí obraz postavil do ostrého kontrastu k výpovedi. Niektoré zábery sú prostým znázornením slova (spomalené zábery tela pri umývaní počas monológu o sexualite), kým iné spôsobujú šok svojou explicitnosťou (vytrhnuté nechty). *Okhwan* je film konzistentný vo svojej premenlivosti, neustále prekvapuje novými podnetmi a prináša nové kontexty, v ktorých vždy odznova spoznáваме ústredného protagonistu.

Ak bola jednotiacim princípom *Okhwana* neustála

Stanko • FOTO: AH production

premena, jednotiacim princípom filmu *5 October* (r. M. Kollar) je jeho absolútna štylistická koherencia. Film je síce podobne ako *Okhwan* vystavaný ako príbeh cesty, no tematizuje predovšetkým blízkosť a všadeprítomnosť smrti, ktorá je reprezentovaná nádorom hlavného protagonistu. Statické veľké celky zobrazujúce krúžiace havrany, dážd, blato, rozkladajúce sa zemiaky, fabriky tónované do sivej, a to bez akéhokoľvek odľahčujúceho komentára, diváka dosť nevyberane vrhnú do situácie, v ktorej musí čeliť nasledujúcej dileme: bez operácie je pravdepodobnosť smrti 92 percent, s operáciou pol na pol.

Zatiaľ čo v titule *5 October* statické zábery podporovali hlavnú tému filmu, v *Pare nad riekou* (r. R. Kirchhoff, F. Remunda) stojí štýl v konflikte s protagonistami. Starší jazzmani sa s blízkosťou smrti vyrovnávajú svojsky: nadávajú, sú cynickí, pri každej príležitosti demonštrujú svoju živelnosť a vzdor. Ako diváci zrejme tušíme, že umieranie, polorozpadnuté hotely a publikum pripomínajúce zombies nie sú úplne najradostnejšie, film však vo svojom štýle vždy niečo dodáva – záber na rybacie kosti,uchy, rozbité steny. Snaha o dodanie vážnosti paradoxne z vážnosti filmu uberať, zjemňuje kontrast medzi životnou energiou protagonistov a situáciou, v ktorej sa ocitajú.

Film *IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia* (r. P. Janík) je vystavaný ako záznam koncertu, v ktorom sa striedajú výstupy kapely IMT Smile s výstupmi súboru Lúčnica a tie zas s komentármi organizátorov. Samotné výstupy sú pôsobivé svojou energiou, široký úsmev Ivana Táslera je odzbrojujúci. Jednoduchý dramaturgický princíp filmu sa však neustálym opakovaním vyčerpáva, tri roviny filmu navzájom nevytvárajú nové významy, nedoplňujú sa. Napríklad výstupy Lúčnice buď doslovne ilustrujú obsah piesní IMT Smile, alebo s ich piesňami vôbec nesúvisia. Komentáre organizátorov navyše zostávajú v rovine deklarácie: Ivan Tásler niekoľkokrát zopakuje, že jeho najväčší strach pramenil z toho, aby prepojenie oboch telies malo „zmysel“, a uzavrie to sugestívnym konštatovaním, že toto prepojenie „zmysel“ malo. Malo?

Výraznejšie sa problém nepodloženého deklarovania objavuje vo filme *Tatry, nový príbeh* (r. M. Romeo Dvořák). Je postavený na reklamnej estetike časozberných záberov na oblaky, leteckých záberov na parkúristov bežiacich cez prekážky či na vzájomne nesúvisiacich výpovediach respondentov, ktorí prezentujú svoj bezvýhradne kladný vzťah k Tatrám.

Cieľom je predstaviť kaleidoskop osobností – akúsi „tatranskú elitu“, ktorá by podľa filmu mala tvoriť nový príbeh Tatier a ku ktorej by sme sa mali chcieť pridať: napríklad odísť žiť z Kanady do Tatier, podobne ako respondentka, ktorú nám tvorcovia opakovane dávajú za vzor. Samotný film však v naplnení svojho cieľa zlyháva, svojich respondentov vykresluje s istou (nezamyšľanou) podvratnosťou. Napríklad o mladých parkúristoch v komentári deklaruje: „Vôbec netrpia komplexom, že pochádzajú z malých dedín pod Tatrami,“ čo však ladením scény vyznieva práve naopak. A respondentku, ktorá vyjadruje svoj vzťah k Tatrám, zase sníma polonahú vo vírivke, čím ju redukuje na ďalší z radu nedôveryhodných reklamných objektov.

Ku konštruovaniu „tatranskej elity“ sa vraciame aj filmom *Sloboda pod nákladom* (r. P. Barabáš). Výpovedá o spoločenstve tatranských nosičov, nezostáva však v rovine rozhovorov – svojou štruktúrou sprostredkúva ich skúsenosť. Na jednej strane stoja výpovede nosičov a ich neustále odkazovanie k číslam – kto vyniesol koľko kilogramov do akej nadmorskej výšky –, ktoré majú demonštrovať výnimčnosť tohto spoločenstva, no pôsobia skôr úsmevným dojmom. Na druhej strane film svojím pomalým plynutím, rámcovaním svojich respondentov v samote, ako čelia majestátu veľhôr, víchrici či lejaku, umožňuje divákovi zakúšať samotný vysokohorský výstup. No intenzita skúsenosti je napokon najväčším víťazstvom a súčasne i prehrou *Slobody pod nákladom*: skúsenosť s filmom je taká živá, že zostáva dostupnou iba pre uzavretú skupinu ľudí. Izolovanosť, pot, prekonávanie vlastných hraníc sú síce na dosah, lenže chceme to?

Zatiaľ čo *Tatry, nový príbeh* svoj cieľ nenapĺňajú, *Akceptácia* (r. J. Matoušek) je emblematická tým, že jej tvorcovia si cieľ stanovia nedokážu. Na jednej strane chcú hovoriť o mystériu smrti v Tatrách, na strane druhej rozprávať príbeh o horolezcoch, ktorí sa rozhodli prekonať starý rekord – a napokon chcú umožniť divákovi zažiť, čo znamená lavírovať na vysokohorskom hrebene. Dramaturgia filmu však ani jedno z toho neumožňuje: s témou smrti sa pracuje náhodne, príbeh o pokorení rekordu neobsahuje potrebné vodidlá, aby dokázal vybudovať napätie (napríklad absentujú informácie o deadlinoch) a hudba, ktorá stojí zásadne v protiklade k videnému, neumožňuje ponoriť sa do prežívania filmu (divoká hudba znemožní splynúť s ladným zjazdom, pomalá skladba zas znemožní zažiť adrenalinový výstup).

S neurčitou svojich cieľov sa v podobnej situácii ocitá *Finále* (r. P. Korec, D. Milko): autori nevedia, do akej miery chcú vypovedať o sociálnej situácii starších futbalistov a do akej nekriticky oslavovať tých mladších. U starších protagonistov akcentujú iba momenty, v ktorých sa negatívne prejavuje ich sociálny status: nadmerné pitie alkoholu či nutnosť „podomového“ predaja kníh. Mladšia generácia je, naopak, vykreslená výhradne pozitívne: plynulé zábery zo steadycamu snímajúce futbalistov z podhľadu napodobňujú estetiku korporátnych propagačných videí a vzbudzujú dojem reklamy na slovenský futbalový tím.

Autori filmu *Zem, ktorá hľadá svoje nebo* (r. E. Praus) otvorene pracujú s ambíciou spoločenského presahu – konštruujú obraz malej horehronskej obce a nechávajú jej obyvateľov hovoriť o ich sociálnej situácii. Ich film má byť synekdochou pars pro toto, príbehy jednotlivcov ašpirujú na reprezentáciu celého „slovenského vidieka“. Nostalgotické spomienky na socializmus, folklór, rasizmus voči Rómom, reprezentácia vidieka ako miesta, kde si ľudia pomáhajú (ako protiklad chamtilých Bratislavčanov), nechut prestahovať sa za prácou, presúvanie zodpovednosti za vlastný životný diskomfort na autority – lenže to všetko je dlhodobou súčasťou slovenského mediálneho a filmového univerza. Film tak iba reprodukuje zažitý mediálne stereotypy, tvrdenia svojich respondentov neskúma, neproblematizuje, preberá nekriticky ich perspektívu – tým nám však neumožňuje porozumieť im. Rómov napríklad exponuje ako usmiate robotníkov pri aktivačných prácach. Prečo ich potom obyvatelia vnímajú ako nebezpečenstvo? Nedozevďáme sa, akú úlohu plnia tieto stereotypy v živote ľudí, a tým, že respondenti sú definovaní výhradne skrz neustále sa opakujúce stereotypy, prichádzajú aj oni o svoju jedinečnosť.

Tam, kde *Zem, ktorá hľadá svoje nebo* perspektívu svojich respondentov nekriticky prijíma, zaujíma *Ťažká voľba* (r. Z. Piuksi) stanovisko protikladné. Cieľom filmu je dekonštruovať mediálnu kampaň kandidátov v prezidentských voľbách tým, že zobrazuje zákulisie kampane a spôsob, akým bol vytváraný mediálny obraz jednotlivých osobností. Film si od svojich respondentov drží odstup, pristupuje k nim ako k predmetu analýzy – tento odstup však prestáva zachovávať vo svojej „vysvetľujúcej“ línii, v ktorej preberá perspektívu „nevoličov“ a „odborníkov“, čím implicitne odsúdi vedenie politických kampaní. To síce vzbudzuje pohnutie – dekonštrukcia je úspešná –, nenastoluje však žiadnu otázku ani smer, ktorým by sme sa mali vydať, čím ponecháva diváka v neistote. Máme našich politikov zavrhnúť? Požadovať od nich autenticitu? Alebo by sme mali zrušiť politické kampane? Či demokraciu?

Richard Müller: Nespoznaný (r. M. Remo) napokon využíva potenciál dekonštrukcie na úplné prerámčovanie toho, čo vieme o hlavnom protagonistovi – samotná dekonštrukcia mu však nestačí, ide ďalej. *Nespoznaný* ignoruje obmedzenia dané pravidlami zvoleného umeleckého druhu: dokumentárneho filmu. Prekračuje bežnú prax toho, čo môže film spraviť s reprezentáciou svojho protagonistu, vytvára nové pravidlá a otvára novú perspektívu. Po tom, čo protagonistu vytrhne zo všetkých známych kontextov, vytvára jeho nový obraz, novú reprezentáciu, očistenú od záťaže minulosti, s ambíciou vytvoriť novú kvalitu, zachytiť akýsi všeobecný rys, zrozumiťelný pre každého. Kým bežné je, že filmy spájané s realitou čerpajú svoju silu práve z predkamerovej skutočnosti, pri *Nespoznanom* to platí naopak: film dáva nový význam samotnej skutočnosti. Otvára možnosti.

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-0797-12. ▲

Okhwan na ceste za slobodou ■ FOTO: ASFK

Útlm v animácii?

► Eva Šošková (filmová publicistka)

Rok 2016 neprinesol slovenskej animácii žiadne veľké čísla, témy ani technické výzvy. Nemožno však zabudnúť na jeho vrchol – vianočnú premiéru seriálu *Drobci* a drobné distribučné úspechy. Kým rok 2015 charakterizovalo niekoľko premiér krátkych filmov bez ich uvedenia do distribúcie, vlni bola situácia opačná. Mimo festivalov nemal premiéru žiadny nový film, avšak do distribúcie sa dostalo hneď niekoľko projektov.

Zopár nových filmov bolo možné tradične vidieť na festivaloch Áčko a Fest Anča. Áčko prezentuje výlučne produkciu posledného ukončeného školského roka, súťaž slovenských filmov na Fest Anči predstavuje filmy z posledných dvoch–troch kalendárnych rokov. Kedže deadline na prihlasovanie filmov na Fest Anču býva v prvom štvrtroku, filmy s aktuálnym rokom výroby nemajú veľkú šancu zúčastniť sa na príslušnom ročníku festivalu. Možno aj preto bol minulý rok na Fest Anči len jeden film s copyrightom 2016 – *Okupácia* Martiny Mikušovej, ktorá súťažila aj na festivale Áčko. *Okupácia* a aj Mikušovej ďalší titul *Chilli* (2016), víťazný animovaný film Áčka, sa zaradili do – zatiaľ študentského – „prúdu temnej poézie“, reprezentovaného Martou Prokopovou (*Biely les*, 2014; *Mila Fog*, 2015) a predznamenaného napríklad filmom *Kufor* (2012) Júlie Koleňáčkovej. Spoločným znakom týchto snímok je zobrazenie temnej

stránky partnerských vzťahov zodpovedajúcou temnou filmovou štylistikou. *Okupácia* reprezentuje metonymicky prostredníctvom rúk a buniek muža a ženu. Je o fyzickom a psychickom týraní ženy rovnako ako figuratívne *Chilli*, kde je žena zobrazená ako štvanec zverského partnera. Prokopovej *Biely les* zobrazuje Emila, psychicky a fyzicky trpiaceho pre lásku, a *Mila Fog* zase ponorenie ženskej postavy do seba, pričom tušeným dôvodom tohto obrátenia sa do seba sú práve muži. *Biely les*, *Mila Fog* a *Okupácia* sú postavené na básni, ktorú recituje rozprávačka. V pomalom a kontemplatívnom rečom prejave rozprávačských hlasov cítia erotické napätie, v *Mila Fog* dokonca aj vo vzťahu dvoch hlasov – Eleny Podzámskej a Roba Rotha. Pomaly sa pohybujúci obraz sprevádza ambientná hudba. Individuálne autorské rozdiely sú najmä vo farebnosti a v animačnej technike, kde sa prejavuje aj autorský

vzťah k médiu animovaného filmu. Prokopovej snímky sú čiernobiele, realizované kombinovanou animačnou technikou a sú akýmsi posvätným chrámom, bez filmovej sebaíronie. Mikušovej filmy sú vytvorené s pomocou agresívnych farebných kombinácií 2D animáciou v počítači. Fyzické násilie vo forme odťatých prstov či prepichnetej dlane je zobrazené graficky jednoducho, nerealisticky, až komicky schematicky. Ide tu síce o ťaživú tému násilia na ženách, no všetku tú agresiu si odnášajú len „akési nakreslené figúrky“.

Okrem spomínanej víťaznej snímky Fest Anče *Mila Fog* a filmov *Hviezdny taxík* a *Braček jelenček*, premiérových už predvlni, súťažil na festivale aj ďalší film s rokom výroby 2015 – doktorandský titul Martiny Frajštáčkovej *Balónové dievča*. Tak ako v jej magisterskom filme *Terra Nullius* aj v tomto prípade ide o veľmi čisté lineárne rozprávanie postavené na počiatkovej jednoduchej metafore. *Terra Nullius* vizualizuje frazeologizmus „matka zem“ a od neho odvíja ďalšie významy. *Balónové dievča* je postavené na metafore prezentovanej na úplnom začiatku filmu – dievčatku uletí balónik a od samej frustrácie mu na hlave narastie čierny vlas s balónom na konci. Dlhé vlasy predstavujú plynutie času, hrdinka hravo sa zahusťuje a spôsobuje ďalšie a ďalšie problémy, čím plodí stále rozsiahlejšiu frustráciu aj nové balóny. A tak ako vlasy hrdinky sa zahusťuje aj film – ďalšími významami.

Na Fest Anči súťažili s filmami aj dva videoklipy – *Duch mesta* (Jana Kirschner) od Andreja Kolenčika a Veroniky Kocourkovej a *Prázdniny* (Monikino Kino) Veroniky Obertovej. Do súťaže bola zaradená aj snímka Ondreja Rudavského z roku 2014 *Pravidlá hry*, ktorá je pôvodne súčasťou poviedkového *Slovenska 2.0* (2014).

Na festivale Áčko boli okrem filmov Martiny Mikušovej predstavené aj snímky *Kráska a rytier* (2016) Mateja Babica – komická žánrová zmes, ktorej humor je založený na intertextualite a prekvapivej pointe, ironizujúcej rozprávkový kánon, *Škandinávia* (2016) Kataríny Kočanovej – semestrálne cvičenie na tému pohybu zvierat, realizované suchým pastelom, a nesúťažné *Spasenie* (2016) Mareka Jasaňa – hororová plastelínová animácia o človeku, ktorého zožierajú vlastní démoni. V súťaži sa nachádzala len jedna bakalárska a jedna magisterská práca, ostatné boli cvičenia.

V roku 2016 mala premiéru aj minoritná slovenská koprodukcia – krátky film maďarskej režisérky

Luce Tóth *Superbia* (2016), ktorý uvádzali v kinodistribúci pred celovečerným filmom *Oheň na mori* (r. G. Rosi). Luca Tóth vtipne prevracia mužsko-ženské stereotypy v surreálnom tekutom svete. Podobne ako u nás aj v Maďarsku je silná generácia autoriek animovaných filmov. Kým u nás sú ženské hrdinky najmä citlivé filtre ťažiace z osobných vzťahových skúseností autoriek, maďarské filmy sú prosťriedkom na spoločenský či feministický apel.

Na rozdiel od distribúcie vyprahnutého roku 2015 sa vlni premietalo v kinách hneď niekoľko projektov: *Hviezdny taxík* (r. J. Krumpolec, 2015) s filmom *Akcija Arktída* (r. G. Bøe-Waal), *Braček jelenček* (r. Z. Žiaková, 2015) s filmom *5 October* (r. M. Kollar) a *Kovbojsko* (r. D. Štumpf, 2015) s filmom *Ďaleko od ľudí* (r. D. Oelhoffen). Novinkou roku 2016 je večerníček v kinodistribúci – úspešný seriál *Mimi & Liza* Kataríny Kerekesovej sa v kine predstavil pásmom siedmich častí.

Po Kataríne Kerekesovej prichádza s novým televíznym seriálom aj druhá z mladšej generácie animátorov – Vanda Raýmanová. Projekt *Drobci*, ktorý počas Vianoc odvysielala RTVS, nadväzuje na jej krátky film *Kto je tam?* (2010). Kým titul *Mimi & Liza* je podľa presskitu určený pre deti od 5 do 7 rokov, *Drobci* sú pre menších divákov – registračný systém AVF uvádza vekovú kategóriu 3 až 6 rokov. Štýl tohto seriálu je o čosi pomalší, významy sú redukované a štruktúra i pointa príbehov je didaktickejšia. Na konci *Drobcov* vždy zaznie priamo z úst protagonistov nejaké poučenie v zmysle „už nebudem zlý, ale budem robiť to či ono“. Na konci *Mimi & Lízy* takisto dochádza k zhrnutiu príbehu, avšak nie tak explicitne, vylepšením etického a morálneho stanoviska postáv – v tom postavy nezlyhávajú. Toto zhrnutie slúži najmä na konečné upokojenie malých divákov po dobrodružnej akcii a súčasne zhŕňa skúsenosti, ktoré kamarátkam pomáhajú v ich vzájomnom spoznávaní sa i v spoznávaní sveta z perspektívy tej druhej. Seriál *Mimi & Liza* nie je primárne výchovný, je najmä senzitívny. Oba tituly však primerane reagujú na potreby svojej cieľovej diváckej skupiny.

Rok 2016 bol produkčne chudobnejší a distribúčne žil z produkcie predošlého roka. Dúfajme, že nejde o symptóm nejakéj zásadnej zmeny, ale „iba“ o zhodu okolností, respektíve o tak často skloňovanú súbežnú produkciu viacerých projektov.

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-0797-12

Prihlasovanie filmov na Slnko v sieti 2017

Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA) pripravuje udeľovanie národných filmových cien Slnko v sieti 2017. Na ocenenie môžu byť prihlásené hrané, dokumentárne a animované slovenské filmy a s nimi súvisiace tvorivé výkony, ak sa prvé verejné uvedenie týchto filmov za odplatu v kinách (distribučná premiéra) na území SR uskutočnilo medzi 1. januárom a 31. decembrom 2016 a počas tohto obdobia sa konalo minimálne 7 verejných predstavení za odplatu. Podmienka uvedenia prihlásených audiovizuálnych diel v kinodistribúcii neplatí pre kategórie dokumentárny a animovaný film, záväzná však ostáva ich premiérové verejné uvedenie v hodnotenom období. SFTA prechádza od roku 2017 na elektronický systém prihlasovania filmov a hlasovania akademikov. Filmy a s nimi súvisiace tvorivé výkony tak budú môcť producenti prihlasovať online prostredníctvom prihláškového formulára do 31. januára 2017. Štatút ceny a bližšie informácie pre producentov sú zverejnené na internetovej stránke www.slnkovsieti.sk. O nomináciách a držiteľoch cien budú rozhodovať členovia SFTA v dvojkoľovom hlasovaní. Slávnostné odovzdávanie národných filmových cien Slnko v sieti bude vyvrcholením bilančnej prehliadky Týždeň slovenského filmu a uskutoční sa 7. apríla v budove Starej tržnice v Bratislave.

► SFTA

Berlinale uvedie v súťaži slovenskú minoritu

V hlavnej súťaži o Zlatého medveďa sa tento rok na prestížnom Berlinale objaví aj film *Cez kosti mŕtvych*, ktorý vznikol v rozsiahlej medzinárodnej koprodukcii vrátane slovenskej účasti. Nakrútila ho poľská režisérka Agnieszka Holland podľa knižnej predlohy Olgy Tokarczuk. Snímka bude mať na 67. ročníku Berlinale (9. – 19. 2.) svetovú premiéru, do slovenských kín by sa mala dostať v apríli.

► dan

Slovenské festivaly 2016

V mesačníku *Film.sk* sme sa počas uplynulého roka venovali niektorým slovenským filmovým festivalom na väčšom priestore – samostatným informatívnym článkom v rubrike Kalendárium a reflexiou podujatia v rubrike Ohlasy. Prinášame vám stručný sumár týchto festivalov aj s údajmi o ich celkovom rozpočte, podpore z Audiovizuálneho fondu (AVF) a návštevnosti.

23. MFFK Febiofest – Bratislava a ďalších 9 slovenských miest (17. 3. – 16. 4. 2016), celkový rozpočet: 126 500 eur, podpora z AVF: 46 000 eur, návštevnosť: 12 547 divákov

24. Art Film Fest Košice (17. – 25. 6. 2016), celkový rozpočet: 763 000 eur, podpora z AVF: 150 000 eur, návštevnosť: 19 305 (len v kinách)

MFF Trenčianske Teplice (23. – 26. 6. 2016), celkový rozpočet: 200 000 eur, podpora z AVF: bez podpory, návštevnosť: 7 191 divákov

9. Fest Anča – Žilina (29. 6. – 3. 7. 2016), celkový rozpočet: 104 000 eur, podpora z AVF: 50 000 eur, návštevnosť: 7 101 divákov

11. Cinematik – Piešťany (13. – 18. 9. 2016), celkový rozpočet: 111 410 eur, podpora z AVF: 70 000 eur, návštevnosť: 13 008 divákov

18. MFF Bratislava (11. – 17. 11. 2016), celkový rozpočet: 280 000 eur, podpora z AVF: 50 000 eur, návštevnosť: 7 200 divákov

► dan

Febiofest odštartoval jukebox

Medzinárodný festival filmových klubov Febiofest má v programe aj sekciu Klubový jukebox, ktorú zostavujú hlasujúci diváci. Aj tentoraz môžu vybrať svojich festivalových kandidátov z desiatich úspešných klubových filmov – v hre sú tituly *Richard Müller: Nespoznaný*, *Zem, ktorá hľadá svoje nebo*, *Máme pápeža*, *Mustang*, *Toto je náš svet*, *Melancholia*, *Ida*, *Pieseň mora*, *Amy* a *Divoké historky*. Hlasovať sa dá na facebookovej stránke festivalu do 15. 1. Päť filmov s najvyšším počtom hlasov uvedie Febiofest v Klubovom jukeboxe. Tento rok sa festival uskutoční od 2. do 8. 3. v Bratislave a neskôr sa bude konať v ďalších desiatich slovenských mestách.

► dan

Milan Hain, Milan Cyroň a kol.: Osudová osamělost. Obrysy filmové a literární tvorby Václava Kršky

(Casablanca, Praha, 2016, edícia Filmová mozaika, 272 strán, flexi, 12,70 €/279 Kč)

Podobne ako Vláčil býva označovaný za básnika filmového plátna aj ďalší český filmársky solitér, senzitívny lyrik Václav Krška (1900–1969). Po dávno vydanéj útlej esejistickej knihe Jana Dvořáka (ČSFÚ 1989) sa Krškovým dielom zaoberá výborná mozaikovitá monografia, súbor štúdií ôsmich mladých filmových vedcov z Univerzity Palackého v Olomouci. Proflované obdobia jeho režisérskej tvorby prinášali filmy najskôr v lyrickom, potom v expresívnejšom ladení, na prelome 40. a 50. rokov oživovali životopisne orientovanú tvorbu, potom kongeniálne štýlovo iskrili pri adaptáciách Šrámkových románov, prechádzali územím orientálnych rozprávok a vyústili k drámam zo súčasnosti a ku komédiám. Krška sa tu skúma aj v pozícii románopisca a dramatika, ako objekt vplyvu ideologických požiadaviek 50. rokov i z hľadiska podoby ženských postáv v jeho dielach. Výskumu otvorené ostalo finálne obdobie, odmietnutie filmu *Zde jsou lvi*, operné a televízne réžie. Kniha má vzorne spracovaný podrobný filmografický a bibliografický súpis.

Marek Jícha, Jaromír Šofr a kolektiv: Živý film. Digitalizace filmu Metodou DRA

(Lepton studio, Praha, 2016, 496 strán, viaz., 20,50 €/450 Kč)

Cieľom výskumného projektu, ktorým v Česku financuje ministerstvo kultúry v rámci programu na podporu výskumu národnej kultúrnej identity, je vytvorenie certifikovanej metodiky na digitálne reštaurovanie národného filmového fondu, ktorú by mohol tamojší Státny fond kinematografie (SFK) používať ako kvalifikačné kritériá na vyhlasovanie verejných zákaziek. Zborník obsahujúci príspevky o počiatočných digitalizačných skúsenostiach najmä z pohľadu kameramanov a režisérov pôsobiacich na FAMU, rozhovory s archívami a filmármi a rôznorodé textové dokumenty je prezentovaný ako výsledok päťročného výskumu. Vyvolal ráznu opozitúru zo strany SFK, ktorá jeho podobu vníma ako komunikačne konfliktnú, dogmaticky normatívnu a odborne nedostatočnú. Situáciu vyostřili kontroverzné výsledky niektorých digitalizácií a subjektívne vnášané spory. NFA neprijal zvolenú metódu reštaurovania a z projektu vystúpil, FAMU sa ako ďalší z jeho riešiteľov cítila diskreditovaná. SFK v digitalizácii pokračuje bez metodiky, podľa vlastného etického kódexu.

Jan Kučera: Strihová skladba ve filmu a v televizi

(Akademie múzických umění, Praha, 2016, 214 strán, brož., 10 €/219 Kč)

Viac ako polstoročie od prvého vydania a po niekoľkých nasledujúcich vydaniach sa potvrdzuje pretrvávajúca platnosť tejto študijnej publikácie, predstavujúcej fundamentálny prehľad teórie a praktických postupov filmovej montáže. Rozoberá funkcie a základné pravidlá strihovej skladby, záber, jeho vlastnosti a podmienky skladobného snímania, syntax a väzbu zložiek a prvkov v záberovom rade. Univerzálny rozhladený Jan Kučera (1908 – 1977) sa pred vojnou i po nej presadil predovšetkým ako filmový teoretik, kritik a publicista. A takisto ako pedagóg, spoluzakladateľ FAMU. V rokoch 1937 až 1944, teda aj v protektorátnom režime, bol šéfredaktorom, kameramanom a režisérom filmového týždenníku *Aktualita*. Okrem tejto stále živej knihy mu najmä v 40. a 50. rokoch vyšiel celý rad ďalších – o filmovej interpunkcii, filmovej estetike, amatérskej tvorbe, Hollywoode, kreslenom filme, televízii i pár politicky poplatných publikácií. Obsiahlu monografiu o Kučerovi s názvom *Skladba a řád* (Jan Svoboda) vydal NFA v roku 2007.

► Peter Ulman

Sloboda pod nákladom

(K2 Studio)

Po DVD *Slovakia*, ktorého základ tvorí multimedialný projekt *Esenca Slovenska*, zložený zo štyroch paralelných 7-minútových filmov, prichádza na trh druhý tohtoročný disk z produkcie K2 Studia. Je na ňom najnovší film Pavla Barabáša *Sloboda pod nákladom*, dokument o najstaršej generácii tatranských nosičov, ktorý od septembrovej premiéry prilákal do kín vyše 15 000 divákov a získal už desať ocenení. Režisér nám ponúka intímny pohľad do sveta štyroch nosičov, ktorí s krošňou na chrbte za každého počasia zásobujú vysokohorské chaty. Práci v horách zasvätili svoje životy, Tatry im dodávajú pocit slobody, energiu a chuť do života i pozitívne myslenie. Vďaka tomu zostávajú v duši mladíkmi, hoci už majú po šesťdesiatke. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD2.0 v slovenskej a anglickej jazykovej verzii a so šiestimi bonusmi – okrem vynechaných scén je to *Memoriál Juraja Petranského 100 kg*, ktorý dáva nádej, že tatranskí nosiči nie sú druhom odsúdeným na vyhynutie, *Sherpa Ralley 60 kg*, *Viktor o výstupe na Rysy*, *Tatranskí nosiči* a *Niečo navyše*.

Smrteľné historky

(Magic Box)

Dlhé roky čakania na nový slovenský dlhometrážny animovaný film ukončil predvlani *Lokalfilmis* Jakuba Kronera. A popri ňom bolo filmom najnovší film Pavla Barabáša *Sloboda pod nákladom*, dokument o najstaršej generácii tatranských nosičov, ktorý od septembrovej premiéry prilákal do kín vyše 15 000 divákov a získal už desať ocenení. Režisér nám ponúka intímny pohľad do sveta štyroch nosičov, ktorí s krošňou na chrbte za každého počasia zásobujú vysokohorské chaty. Práci v horách zasvätili svoje životy, Tatry im dodávajú pocit slobody, energiu a chuť do života i pozitívne myslenie. Vďaka tomu zostávajú v duši mladíkmi, hoci už majú po šesťdesiatke. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD2.0 v slovenskej a anglickej jazykovej verzii a so šiestimi bonusmi – okrem vynechaných scén je to *Memoriál Juraja Petranského 100 kg*, ktorý dáva nádej, že tatranskí nosiči nie sú druhom odsúdeným na vyhynutie, *Sherpa Ralley 60 kg*, *Viktor o výstupe na Rysy*, *Tatranskí nosiči* a *Niečo navyše*.

Učiteľka

(Bontonfilm)

Nie prvý raz zaznamenávame v slovenskej kinematografii tematický návrat do čias socializmu, tentoraz je však pohľad na túto dobu iný. Dej filmu *Učiteľka*, prvej majoritne slovenskej snímky autorskej dvojice Jan Hřebejk – Petr Jarchovský, je zasadený do 80. rokov minulého storočia, ale rieši morálne otázky aktuálne aj dnes, pretože skorumpovanosť a vypočítavosť ločenského systému z nášho života. Je to film o tom, ako vzniká v ľuďoch strach a ako s tým treba bojovať. *Učiteľka* mala svetovú premiéru na MFF Karlove Vary a Zuzana Mauréry tam za stvárnenie hlavnej postavy, zneužívajúcej svoje postavenie na získavanie osobných výhod od rodičov svojich žiakov, získala cenu za ženský herecký výkon. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DD 5.1 a DD 2.0, s audiokomentárom pre nevidiacich a s voliteľnými titulkami – anglickými a anglickými pre nepočujúcich, slovenskými pre nepočujúcich a českými a českými pre nepočujúcich. Ako bonusy nájdete na DVD trailer a fotogalériu.

Zlatá lýra – 1. + 2. diel

(Trigon Production)

O 10-dielnom dokumentárnom cykle Petra Hledíka a Roberta Valoviča *Zlatá lýra*, ktorý vlani odvysielala RTVS, sme už písali v decembrovom čísle *Film.sk*. Teraz sa k nemu vraciame pri príležitosti vydania prvých dvoch dielov na DVD: *Roky nádeje* mapujú obdobie rokov 1966 až 1967 a *Zlomové roky* sa ohliadajú za obdobím 1968 až 1969. Cyklus prináša pohľad nielen na históriu hudobného festivalu, kde začínali a vďaka ktorému sa presadili takmer všetky spevácke ikony 60. až 80. rokov, ale aj na dobu, v ktorej sa Bratislavská lýra odohrávala. Tieto dva pohľady tvorcovia vyvážené kombinujú do celku a ich *Zlatá lýra* prilákala k obrazovkám 1 02 000 divákov. Zmesť 30-ročnú históriu do desiatich hodín bol mimoriadny výkon, preto nečudo, že súčasťou DVD sú aj takmer dve hodiny bonusov – *Vznik a zákulisie Bratislavskej lýry* v spomienkach Pavla Zelenaya, Jozefa Pokorného či Jarmily Košťovej, *Cesta plná tunelov*, *Československí speváci v Cannes 1968*, *Zahraniční hostia na Bratislavskej lýre* (The Shadows, Sandy Shaw a ukážky z koncertov 1966 – 1969) a 73-minútový záznam z 1. ročníka Bratislavskej lýry 1966, ktorý vyhrala pieseň *Mám rozprávkový dom* v podaní Karla Gotta.

ANNA GRUSKOVÁ

režisérka, dramatička, teatrologička

Anna Grusková

V novembri minulého roka sa na MFF Bratislava aj v RTVS podarilo odpremiérovať môj dokument o Irene Brežnej s názvom *Profesionálna cudzinka*. Momentálne pripravujem jeho distribúciu po Slovensku v prvej polovici tohto roka. Medzitým naskúbame s rovnakým tímom (Vierka Bačíková a Peter Toman) ďalší dokument o karpat-ských Nemcoch a ich jazyku, ktorý skúma Jozef Tancer. Mám aj iné krásne plány, ale ešte sú príliš krehké na to, aby sa o nich smelo verejne hovoriť.

producentka

Lívia Filusová

V súčasnosti sa naplno venujem projektu celovečerného hraného filmu *Pivnica*, ktorý sa začne točiť v lete tohto roka. Ide o koprodukčný projekt Slovenska, Ruska a Česka a film bude režírovať mladý talentovaný ruský režisér Igor Vološin. So scenáristom Richardom Pupalom pracujeme na scenárii a na pripravách už dva a pol roka. Vološinove tvorivé ambície smerujú k ojedinelému silnému psychologickému príbehu, ktorý bude vyrozprávaný jemu vlastnou poetikou. Okrem toho pripravujem televízny dokumentárny cyklus a na stole mám niekoľko ďalších scenárov a ponúk.

režisérka

Alena Čermáková

V roku 2015 som dokončila film o kňazovi, politickom väzňovi a vzácnom človeku Antonovi Srhoľcovi. Pracovala som na ňom od roku 2009, aj keď prvé zábery vznikli ako home-video už v roku 2007. Film som dokončila, keď už bol Anton Srhoľec vážne chorý, ale videl ho a všetko v ňom odobril. K filmu som napísala knihu s názvom *Anton Srhoľec*, ktorej súčasťou je DVD (aj v nemeckom a anglickom jazyku) s bonusmi. V budúcom roku chcem čo najviac prezentovať film o Antonovi Srhoľcovi, doma i v zahraničí, a rada by som začala nakrúcať príbehy ľudí, ktorí v našej krajine urobili záslužné veci, ale nedostalo sa im pozornosti.

Prvá: Ludmila Pajdušáková • FOTO: Hitchhiker Films

Dokumenty o ženách, o ktorých sa v školách neučí

► **Barbora Gvozdjácová** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Dokumentárny cyklus *Prvá* je séria portrétov žien, ktoré sa stali priekopníkami v rôznych oblastiach spoločenského života. Postupne a často krvopotne menili spoločnosť k lepšiemu, pričom si na svojej ceste narobili aj mnoho nepriateľov. Desiatdielny cyklus je originálnou a intímnou sondou do života niektorých z nich. Odvysielala ho verejnoprávna televízia.

Pozrieť sa na známe fakty v dejinách ľudstva z iného uhla pohľadu alebo cez neznáme osudy je vždy veľká výzva. Tvorcovia dokumentárneho cyklu *Prvá* sa rozhodli poukázať na Slovenky, ktoré významne ovplyvnili nielen našu krajinu. Smutná ostáva skutočnosť, že v dejepise sa na ne veľakrát zabúda. Ak niekto tú-ktorú ženu spomenie, tak možno len ako manželku či matku toho a toho alebo v krátkej zmienke o časti jej rozsiahleho diela a aktivít. Väčšina z nás vie o osudoch žien, ktoré vo svojich činnostiach vynikali, žalostne málo. A pritom to boli ženy mimoriadne talentované, s veľkým zapálením pre konkrétnu spoločenskú oblasť či tvorivú činnosť a dosahovali nevidané úspechy. Viete, čím boli Ludmila Pajdušáková, Soňa Kovačevičová alebo Magdaléna Schwingerová? Vedeli ste, aké zamestnanie mala prvá manželka prezidenta

Gustáva Husáka? Rozhlas a televízia Slovenska na jeseň minulého roku odvysielala kompletnú desiatku cyklu *Prvá* – prvé štyri epizódy v repríze a zvyšných šesť filmov v premiére.

Nápad sa zrodil v hlave scenáristky a režisérky Zuzany Liovej, ktorá začala hľadať slovenskú hrdinku. Vynorila sa otázka, aké postavenie vlastne majú ženy v slovenských dejinách a ako sú v nich reflektované. Koncept bol síce náročný na presadenie, ale akoby prišiel v správnom čase. Keď sa v televízii rozhodli dať projektu zelenú, bolo treba už „len“ vybrať z viac ako 140 ženských osobností tie, ktoré do filmového cyklu zaradiť. Autorský tím sa riadil najmä podľa toho, osudy ktorých protagonistiek boli dobre zmapované a o ktorých existovali materiály osobnej povahy. Dôležitou zásadou bolo, aby nájdené materiály obsahovali výraznú

dramatickú linku a mohli byť inšpiratívne pre ďalšie generácie. Hoci autorky námetu v cykle využívajú aj „hovoriace hlavy“, ich zámerom bolo filmové portréty protagonistiek čo najviac zatriktívniť, aby sa stali pútavými i pre väčšinového televízneho diváka.

Hneď v prvej časti si tvorivý tím na čele so Zuzanou Liovou postavil latku veľmi vysoko, keď sa rozhodol spracovať ťažké osudy manželky Gustáva Husáka Magdy Husákovvej Lokvencovej. Postupne pribúdali fotografka Irena Blühová, feministka Hana Gregorová a špiónka Božena „Trixi“ Čelková. Nasledovala prvá astronómka Ludmila Pajdušáková, prekladateľka Zora Jesenská, etnografka Soňa Kovačevičová, pilotka Ludmila Šapošnikovová a speváčka Magdaléna Schwingerová. V poslednej časti cyklu sa tvorcovia zamerali na prvú slovenskú botaničku Izabelu Textorisovú.

Autorom sa podarilo neopozeranou témou zaujať odborníkov aj laickú verejnosť. Hoci približne 40-minútové epizódy rýchlo plynú, divák bez prestania vtáhuje do deja svojím obsahom i formálnou stránkou. Formát všetkých častí je v zásade rovnaký. V jednotlivých snímkach vystupujú ako respondenti rodinní príslušníci sledovanej „prvej“ dámy, kolegovia z odboru alebo historici, ktorí zaraďujú protagonistku do dobového kontextu. Ich vyjadrenia sú prestrihované archívnymi zábermi a fotografiami z rodinných albumov portrétovanej hrdinky.

Technológia a práca s archívnymi materiálmi je vo všetkých dieloch cyklu adekvátna a funkčná. Výrazným prvkom cyklu sú časté animácie, ktoré plnia aj zjednocujúcu funkciu. Používa sa kreslenie priamo do fotografií, čo invenčne a vtipne dopĺňa čítaný text. Na zvýraznenie hlavnej postavy na skupinových fotografiách sa vyfarbujú časti jej oblečenia, inde sa dopĺňajú nápisy a „bublíny“ alebo sa rozpočujú celé postavy. Všetky výtvarné a animačné zásahy sú priznané, dokonca tak, že vo zvuku počujeme kreslenie fixkou. A pri každej protagonistke je zvolený jeden typický motív: napríklad pri Hane Gregorovej je to modrotlač, pri Zore Jesenskej ružičková tapeta. Filmové komentáre, zostavené z osobnej korešpondencie či hlásení protagonistiek, načítali profesionálni herci a najmä odborníci z daných oborov. O feministke Gregorovej hovoria Jana Cvíková a Jana Juráňová, o fotografke Blühovej Václav Macek. Režiséri prihládali

aj na vek, v akom si protagonistky zapisovali do denníkov jednotlivé postrehy, a podľa toho vybrali hlasy, ktoré sprostredkujú texty divákovi.

Nie každá žena je v cykle zobrazená výhradne pozitívne, tvorcovia sa snažia o vysokú mieru objektívizácie. Triezvo priznávajú úspechy protagonistiek, ale neboja sa ich s odstupom času konfrontovať s názormi ich detí alebo kolegov a v takých prípadoch sa potešenie z úspechu neraz mení na iné emócie.

Osudy všetkých žien sa odohrávali v 20. storočí. Najstaršími sledovanými osobnosťami sú Hana Gregorová (narodená v roku 1881) a Izabela Textorisová (1886), najmladšími Soňa Kovačevičová (1921) a Beatrix Čelková (1924). Na pozadí ich osudov sledujeme takmer celú históriu Československa vrátane prvej republiky či ťažkého vojnového obdobia. Najčastejšie však spadá tvorivá etapa protagonistiek do povojnovej éry komunistického Československa vrátane nemilosrdných 50. rokov, čo sa v rôznych podobách odráža na ich životoch. Takmer všetky protagonistky sa teoreticky mohli stretnúť a niektoré sú spomenuté aj v portréte inej protagonistky, hoci často iba okrajovo.

Na desiatich filmoch cyklu, ktorý koprodukoval aj Slovenský filmový ústav, spolupracovali štyri režisérky a traja režiséri: Zuzana Liová, Lenka Moravčíková Chovanec (tvorivá prémie pri udeľovaní cien Igric za réžiu časti o Ludmile Pajdušákovvej), Peter Kerekes, Tereza Križková, Róbert Šveda, Jana Bučka, Marek Šulík. Námet napísala Zuzana Liová a na scenároch sa podieľalo osem žien a traja muži. *Prvú* možno zaradiť k dokumentom, ktoré využívajú metódu tzv. orálnej histórie, keď sa veľké dejiny dopĺňajú mozaikou malých osobných sweetiev. Koncept cyklu bol veľmi dobre premyslený, pretože dáva divákovi všetkých generácií možnosť nahliadnuť do životov významných ženských osobností Slovenska. Producentka projektu Barbora Janišová Feglová ho postavila na úroveň vzdelávacej kampane a v rámci toho dodáva: „*Tieto ženy by nemali zmiznúť zo spoločenskej pamäti. Stále však o nich vieme príliš málo, mnoho ľudí ich nepozná, v škole sa o nich deti nič neučia.*“ ▲

ALFRÉD BENČIČ

► **Matej Sotník** (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Pred dvadsiatimi rokmi zomrel špičkový strihač hraných filmov aj dokumentov Alfréd Benčíč. Mal vtedy iba 66 rokov.

Strihal väčšinu filmov Dušana Hanáka. S Elom Havettom robil na oboch jeho celovečerných snímkach *Slávnosť v botanickej záhrade* (1969) a *Lalie polné* (1972). Zračí sa v nich vôľa experimentovať. Spolupracoval aj s Jurajom Jakubiskom (*Postav dom, zasad' strom*), Dušanom Trančíkom (*Vítaz, Štvrtý rozmer, Iná láska, Víkend za milión*) či Miloslavom Lutherom (*Kráľ Drozdia brada, Zabudnite na Mozarta, Chodník cez Dunaj*). A jeho posledný film režíroval opäť Hanák (*Súkromné životy*, 1990). Alfréd Benčíč začínal ako asistent kamery a fotograf. Najprv pracoval v strižniach na Barrandove, no v roku 1954 nastúpil do novovzniknutých filmových štúdií na bratislavskej Kolibe. Ako zamestnanec Slovenskej filmovej tvorby pracoval takmer štyri desaťročia, až do roku 1990.

„Fredy Benčíč bol výborný strihač, kolega a priateľ. Mal zmysel pre celok i detail, rozumeli sme si aj v dĺžke záberov,“ spomína Dušan Hanák. „Mal pekné ruky a pri práci nimi virtuózne pohyboval. Často sme sa dorozumievali pohybom ruky, boli sme zohratí dvojica. Bol to citlivý, vzdelaný a tvorivý človek, mal výborný odhad a bol skutočným profesionálom. Dalo sa s ním hovoriť o dramaturgii, o farbách i o hudbe – pred jej nahrávaním sme spolu vymýšľali hudobný scenár, ktorý sme konzultovali so skladateľom,“ uviedol pre *Film.sk* režisér, s ktorým strávil Benčíč celé dni v strižni pri tvorbe filmov zlatého fondu slovenskej kinematografie, ako sú *322* (1969), *Obrazy starého sveta* (1972), *Ružové sny* (1976) či *Ja milujem, ty miluješ* (1980). „V období liberalizácie vystúpil zo strany, takí ľudia to mali na Kolibe ťažšie ako tí, ktorí v strane nikdy neboli,“ dodáva napokon o svojom spolupracovníkovi Dušan Hanák.

Alfréd Benčíč strihal viac ako 260 krátkometrážnych snímok. Prvým celovečerným filmom, na ktorom sa podieľal, bola slovensko-maďarská koprodukčná veselohra *Dáždnik svätého Petra* (1958), prvým dokumentom zase *Cesta večných spomienok* (1957) režiséra Pavla Gejdoša.

Alfréd Benčíč zastával názor, že len malá časť z toho, čo vznikne na pláči, je prítomná vo finálnom tvare kinematografického diela. Ako nadaný strihač chápal nevyhnutnosť práce s rytmom, korene montáže videl vo výtvarnom umení a v hudobnom sluchu. Vedel, že kreatívny vklad často znamená aj zdať sa zdanlivo konečných juxtapozičných riešení. Rukami mu prešli stovky krabíc s celuloidovými pásmi a, ako konštatoval, hraný film strihal priemerne dva až tri mesiace a spolupráca s režisérmi bola pre neho kľúčová.

Alfréd Benčíč sa narodil (6. 10. 1930) aj zomrel (13. 1. 1997) v Bratislave. Na internete ani v dokumentačných fascikloch Slovenského filmového ústavu o ňom nenájdeme veľa, no hovorí za neho kvalita, ale aj kvantita filmov, ktoré strihal. Spolupráca s temperamentnými slovenskými režisérmi československej novej vlny svedčí o jeho cite pre fragmentarizované a inovatívne rozprávanie. Slávny sovietsky „montážnik“ Sergej Ejzenštejn tvrdil, že film vzniká v strižni, a viacerí elitní slovenskí režiséri to môžu potvrdiť na základe skúseností s Alfrédom Benčíčom. ▲

• FOTO: archív SFÚ

Návrat o 60 rokov späť

► **Milan Černák**

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Ako v každom roku aj v tom päťdesiatom siedmom sa toho udialo dosť. V marci vzniklo Európske hospodárske spoločenstvo – predchodca EÚ, v Sovietskom zväze sa tvrdé jadro stalinistov pokúsilo zvrhnúť „reformátora“ Chruščov, v Československu sa stal prezidentom Antonín Novotný. Briti odpálili prvú vodíkovú bombu, Sovieti poslali do vesmíru prvého živého tvora – sučku Lajku, John Lennon založil kapelu, z ktorej sa neskôr stali Beatles, a narodil sa Usáma bin Ládín.

Ale o ničom z toho nebolo v januári/februári ani chýru... Vianočná atmosféra ešte doznieva vo fejtóne o horárovi v Slatinke (č. 1/1957), kým ostatné šoty by sme dnes označili ako spotrebné: z morských lastúr a slímákov sa vyrábali perleťové výrobky, z aragonitového vápenca levický Zlatý ónyx a trh obohacovala aj tradičná pozdišovská keramika.

V Piešťanoch obnovili 12 rokov po vojne Kolonádový most! Vo Váhu ešte plávali hlavátky (č. 2) a myjavský kovotokár Michal Vdovjak predbehol svojich kolegov o tri roky – o toľko skôr sa mu podarilo splniť úlohu druhej päťročnice.

V Horných Strhároch hľadali uhlie a našli – horúci gejzír (č. 3).

Bratislava predstavila svoj plán rozvoja na 15 rokov (č. 5): okrem iného postaví byty na Košickej, športovú halu a Dom odborov na Trnavskom mýte. Nový tanec rock'n'roll je „drobné jašenie a zvrátený prejav Západu“, no „valčík ostáva večne živý a krásny“.

Výborný odhad mal autor šotu o mladých výtvarníkoch (č. 6), ktorí „dávajú radosťnú nádej do budúcnosti“. Kto to bol? Viera Žilinčanová, Ernest Spitz, Rudolf Krivoš a Pavel Tóth. V tomto čísle nájdeme aj záblesk kritiky družstevníkov, ktorí „zabudli“ na poli pod snehom poľnohospodárske stroje. A kravy v Trnave mali smutné oči, lebo ich chovatelia zase „zabudli“ zobrať pre ne krmivo z polí...

Hurá domov! Tak by sa mohla volať snímka v č. 7 o nekultúrnych divákoch kultúrnych podujatí. Sotva doznie v divadle posledný dialóg alebo na koncerte huslista zloží slák zo strún, vstávajú a utekajú do šatne. (To aby stihli posledný spoj, kto už mal vtedy auto...)

Ján Cikker napísal na motívy *Turčina Poničana* svoju druhú operu *Beg Bajazid*. Premiéru mala s vtedy najhviezdnejším obsadením (č. 8) a spoluautorom choreografie bol Štefan Nosál, práve v tomto januári deväťdesiatročný! ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – JANUÁR 2017

7. 1. – 14. 30 hod. – Týždeň vo filme 1/1957 a 2/1957 (repríza 8. 1. o 16. 30 hod.)

14. 1. – 14. 30 hod. – Týždeň vo filme 3/1957 a 4/1957 (repríza 15. 1. o 16. 30 hod.)

21. 1. – 14. 30 hod. – Týždeň vo filme 5/1957 a 6/1957 (repríza 22. 1. o 16. 30 hod.)

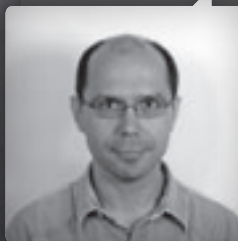
28. 1. – 14. 30 hod. – Týždeň vo filme 7/1957 a 8/1957 (repríza 29. 1. o 16. 30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V JANUÁRI: Za hrdinami nepohodlných filmov

odporúča kurátor
Národného filmového
archívu Praha
Tomáš Hála

Na hrdinov, ako je Arnošt Pánek, predseda okresného národného výboru vo filme Ladislava Helgeho *Stud* (1967), mám slabosť. Sú to muži, ktorí uverili ideálom po vojnovnej dobe, stali sa z nich komunisti a s naivnou vierou v lepšie zajtrajšky sa s maximálnym nasadením pustili do budovania novej spoločnosti. A to isté očakávali od ostatných, ale „akosi“ to nevyšlo. Dostavil sa pocit zmaru a nepochopenia. Július Pántik stvárnil Pánka sugestívnym spôsobom a zvlášť scéna, keď sa v daždi vracia nadráňom opitý domov a na námestí kričí ponížený a nešťastný do zavretých okien, je nezabudnuteľná. Predstavujem si, čo asi na snímku hovorili súdruhovia, ktorí mali zásadné výhrady už k filmu *Velká samota* (1959), na ktorom spolupracoval Helge s Pántikom prvý raz, a ľutujem, že sa *Stud* stal pre Helgeho filmom posledným, hoci režisér žil ešte ďalších 50 rokov. Tvorcovia prenikavých výpovedí o aktuálnom spoločenskom dianí sú potrební ako soľ.

Na filme *Organ* (1964) Štefana Uhra ma zaujalo, s akou vysokou kultúrou je zo všetkých stránok nakrútený. Uher mal 34 rokov, keď vytvoril zrelé dielo, na ktorom sa ako architekt podieľal Anton Krajčovič. Priestor má v tejto dráme z obdobia slovenského štátu významnú úlohu. Popri bytoch príslušníkov Hlinkovej slovenskej ľudovej strany sa odohráva v sakrálnych stavbách. Vo filme preluduje na organe vojnový zbeh, ukrývajúci sa v kláštore. Predovšetkým prostredníctvom skladieb J. S. Bacha sprítomňuje okoliu „krásu svätosti“, ktorá sa však v zložitej dobe mieri účinkom. V Uhrovom *Organe*, ktorý takisto postihol údel zakázaného filmu, vystupuje niekoľko výrazných, spoločensky rôzne exponovaných postáv, preto vybrať z nich hlavného hrdinu je pomerne zložité.

Pri filme *Anna a vlci* (1973) klasika španielskej kinematografie Carlosa Saura bude z tohto hľadiska váhať asi málokto. Dievča, ktoré sa dá v jednej buržoáznej rodine zamestnať ako vychovávateľka detí, stvárnila Geraldine Chaplin. Saura poňal svoj film ako podobenstvo o mocenských oporách vlády autoritatívneho Francisca Franca, ktorými boli cirkev, polícia a pokrytecká morálka. „*Láralo ma urobí film, ktorého sa cenzúra nedokáže zmocniť*“, vyhlásil režisér a použil jednoduchú zápletku: hrdinka sa v honosnom rodinnom sídle stretáva s tromi psychicky deformovanými bratmi. Aj bez znalosti autorského zámeru ide o film pôsobivý, najmä vďaka narastajúcej bizarnosti, pohlcujúcej akýkoľvek spontánny prejav. Blížiacu sa tragédiu, stvárnenú rýchlo a nemilosrdne, som očakával a napriek tomu som po jej skončení zdúpnel. Čo urobí *Anna a vlci* s vami?!

Stud • archív SFÚ

KINO LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

JANUÁR 2017

- 5. 1. 1922 **Július Jaško** – scenárista, dramaturg, zvukový majster (zomrel 20. 1. 1998)
- 6. 1. 1807 **Maximilián Jozef Petzval** – matematik, fyzik, vynálezca (zomrel 19. 9. 1891)
- 8. 1. 1912 **Margita Žemlová** – herečka (zomrela 12. 10. 1989)
- 8. 1. 1927 **Rudolf Thrun** – herec (zomrel 27. 8. 1985)
- 11. 1. 1917 **Arnošt Garlaty** – herec (zomrel 21. 2. 1962)
- 12. 1. 1937 **Milan Drotár** – herec (zomrel 15. 4. 1991)
- 12. 1. 1967 **Richard Stanke** – herec
- 14. 1. 1932 **František Kuchta** – predstaviteľ Jánošíka v rovnomennom filme Paľa Bielika (zomrel 27. 3. 1981)
- 15. 1. 1922 **Július Pántik** – herec (zomrel 15. 8. 2002)
- 16. 1. 1937 **Juraj Weincziller** – režisér a kameraman (zomrel 7. 12. 1995)
- 17. 1. 1942 **Viliam F. Šikula** – spisovateľ, scenárista (zomrel 2. 2. 1995)
- 17. 1. 1967 **Ingrid Timková** – herečka
- 18. 1. 1932 **Wiliam Bukový** – hudobný skladateľ (zomrel 31. 7. 1968)
- 18. 1. 1967 **Maroš Hečko** – scenárista, hudobník
- 20. 1. 1927 **Štefan Nosál** – choreograf, tanečník
- 20. 1. 1947 **Zdena Bočánková** – vedúca kostymérka
- 22. 1. 1957 **Ingrid Štepanovičová** – dramaturgička
- 23. 1. 1967 **Judita Hansman** – herečka
- 25. 1. 1922 **Ludovít Ozábal** – herec (zomrel 16. 8. 1992)
- 29. 1. 1942 **Eva Mária Chalupová** – herečka
- 29. 1. 1947 **Marián Varga** – hudobný skladateľ
- 30. 1. 1927 **Jaroslav Vrzala** – herec (zomrel 29. 2. 1992)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2017

• Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Prvým termínom podprogramu MEDIA v roku 2017 je 2. február, keď má uzávierku Výzva EACEA/21/2016, Podpora vývoja balíkov projektov. Je určená stredne veľkým a veľkým nezávislým produkčným spoločnostiam, ktoré sú schopné paralelne vyvíjať a produkovať viacero projektov. Spoločnosti musia existovať najmenej 36 mesiacov a musia preukázať, že v období 5 rokov pred podaním žiadosti produkovali ako väčšinový producent dielo, ktoré bolo distribuované v kinách alebo v televíziách v najmenej troch krajinách mimo krajiny pôvodu diela, a to v období medzi 1. januárom 2014 a dňom podania žiadosti. Balík projektov musí pozostávať z 3 až 5 projektov (hraných, dokumentárnych alebo animovaných). Novinkou je, že balík môže navyše obsahovať aj krátky film do 20 minút. Ide o podporu nových talentov (nových autorov, producentov, kameramanov a podobne, ktorí už majú za sebou dielo, čo vzbudilo pozornosť – napríklad školské –, a ešte nedebutovali v profesionálnej praxi) a súčasne o posilnenie spolupráce medzi nimi a renomovanými produkčnými spoločnosťami. V tejto výzve nemôžu podávať žiadosti spoločnosti, ktoré si už podali žiadosť v rámci Podpory vývoja jednotlivých projektov v novembri 2016. Minimálna suma podpory je 70 000 eur, maximálna 200 000 eur bez krátkeho filmu a 210 000 eur s ním. Možná suma podpory je maximálne 50 percent z oprávnených nákladov na vývoj projektu.

► VS

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

TELEVÍZIA ČESKÝCH A SLOVENSÝCH FILMOV

Slovenské pondelky 2017

2. 1. ► 22.00 • **Zvony pre bosých** ► S. Barabáš, 1965, 96 min.

9. 1. ► 22.00 • **Prípado pre obhajcu** ► M. Hollý, 1964, 86 min.

16. 1. ► 22.00 • **Červené víno I** ► A. Lettrich, 1976, 72 min.

23. 1. ► 22.00 • **Červené víno II** ► A. Lettrich, 1976, 71 min.

31. 1. ► 22.00 • **Koncert pre pozostalých**

► D. Trancík, 1976, 86 min.

Zmena programu vyhradená!

► Vo veku 74 rokov zomrel 30. 10. nemecký filmový teoretik, historik a publicista Hans-Joachim Schlegel, ktorý sa zameriaval na kinematografiu strednej a východnej Európy a bol propagátorom slovenského filmu v zahraničí. Spolupracoval s mnohými festivalmi, kde pomáhal prezentovať aj tunajšiu kinematografiu a tvorcov (napríklad go-East Wiesbaden, festival krátkych filmov v Oberhausene, festivaly v Nyone, Lipsku, Montreale, ale aj v Berlíne či Benátkach). Filmová a televízna fakulta VŠMU mu udelila titul doctor honoris causa.

► Film *Učiteľka* (r. J. Hřebejk) získal na 54. ročníku MFF v Gijóne v Španielsku (19. – 26. 11.) Cenu Gila Parronda pre architekta filmu Juraja Fábryho a Cenu za najlepšiu hudbu pre Michala Novinského.

► V sobotu 26. 11. sa v Bratislave udeľovali po 21. raz Ceny Nadácie Tatra banky za umenie. Oceneným v kategórii audiovizuálna tvorba, film, TV a rozhlas sa stal režisér Peter Bebjak za réžiu filmu *Čistič*. Držiteľom ocenenia Mladý tvorca, určeného pre umelcov do 35 rokov, sa stal Michal Baláž za réžiu hranej časti filmu *True Štúr* (r. M. Baláž, N. Držiak).

► Animovaný titul *Hviezdny taxík* (r. J. Krumpolec) získal cenu za najlepší film pre deti na základe hlasovania divákov na 6. ročníku festivalu animovaného filmu Animax Skopje Fest (1. – 4. 12.) v Macedónsku.

► Dokument *Sloboda pod nákladom* (r. P. Barabáš) získal Cenu za film, ktorý odráža život a kultúru horských národov na 20. medzinárodnom festivale horského filmu Banské Film Fest, ktorý sa konal v Bulharsku od 23. do 27. 11. Film získal aj Grand Prize na festivale Bilbao Mendi Film Festival, ktorý sa konal v Španielsku od 9. do 18. 12. Barabášov dokument *Suri* získal tretie miesto na Medzinárodnom festivale outdoorových filmov, ktorý sa konal od 7. 10. do 10. 12. v desiatkach miest na Slovensku, v Česku a Rusku.

► Na 20. ročníku medzinárodného festivalu študentských filmov CineMAiubit, ktorý sa konal od 7. do 11. 12. v Bukurešti, získal cenu Jury Special Award film *Balada o Šimonovi a Tereze* (r. M. Hnáť).

► ZS

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► DECEMBER 2016

► PUBLIKÁCIE

1. **Filmový kalendár 2017: Viktor Kubal** (SFÚ, Bratislava)
2. **A. A. Tarkovskij: Krása je symbolem pravdy** (Camera obscura, Příbram)
3. **Jim Jarmusch: Rozhovory 1980 – 2000** (Camera obscura, Příbram)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. 2-DVD **6x Dežo Ursiny** (SFÚ, Bratislava)
2. DVD **Obrazy starého sveta** (SFÚ, Bratislava)
3. DVD **Zlatá kolekcia slovenských rozprávok** (SFÚ v spolupráci s denníkom Sme, Bratislava)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière pripravili v januári túto akciu:

- Ak si kúpite januárové vydanie mesačníka Film.sk, dostanete k nemu DVD s filmom 322 (r. D. Hanák).

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► 20. 11. – 20. 12. 2016

1. **Toto je náš svet** (r. Matt Ross, USA, 2016, ASFK)
2. **Richard Müller: Nespoznaný** (r. Miro Remo, SR/ČR, 2016, ASFK)
3. **Toni Erdmann** (r. Maren Ade, Nemecko/Rakúsko, 2016, Film Europe Media Company)
4. **Sloboda pod nákladom** (r. Pavol Barabáš, SR, 2016, ASFK)
5. **Nick Cave: One More Time With Feeling** (r. Andrew Dominik, Veľká Británia/Austrália, 2016, Aerofilms)

ASOCIÁCIA SLOVENSÝCH FILMOVÝCH KLUBOV

UVÁDZA NAJVIACŠIU PUTOVNÚ PREHLIADKU

FILMOV NA SLOVENSKU

SUPERBIA

Luca Tóth–2016

PROJEKT 100 2016

SPOJENÉ ŠTÁTY LÁSKY

Tomasz Wasilewski–2016

DIGITÁLNA
REMASTROVANÁ
VERZIA

SEDEM STATOČNÝCH

John Sturges–1960

ZVÄČŠENINA

Michelangelo Antonioni
–1966

CESTA DO FANTÁZIE

Hajao Mijazaki–2001

MUSTANG

Deniz Gamze Ergüven–2015

5 OCTOBER

Martin Kollár–2016

OHEŇ NA MORI

Gianfranco Rosi–2015

TOTO JE NÁŠ SVET

Matt Ross–2015

KOMORNÁ

Park Chan-wook–2016

špeciál

JE TO LEN KONIEC SVETA

Xavier Dolan–2016

BRAČEK JELENČEK

Zuzana Žiaková–2016

SKŮŠKA DOSPELOSTI

Cristian Mungiu–2016

OD 8. SEPTEMBRA

V KINÁCH A FILMOVÝCH KLUBOCH / WWW.ASFK.SK

ORGANIZÁTOR:

SPOLUORGANIZÁTORI:

PODJIATIE FINANČNE

MEDIÁLNI

Pravda | týždeň | Telkac.sk | film.sk | RADIO_FM | Kinema | ASFK | CITYLIFE.SK | aktuality.sk

KALENDÁRIUM

► **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

► **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

► **RECENZIA**

PROFIL

OHĽASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ

PREDAJ MESAČNÍKA FILM. SK: KŤIHKUPEČNÝ A INÉ PREDAJNÉ / BRATISLAVA ► Klapka.sk – predajňa SFÚ (Grosslingová 4,3) ► Artforum (Kozia 20)
► Ex Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ► Hummel Music (Klobučnícka 2) ► Martinus (Obchodná 2,6) ► Prospero – predajňa DÚ (Jankovcov nám. 12)
+ vrátnica VSMU (Svoradova 2) **PEZINOK** ► Artforum **BANSKÁ BYSTRICA** ► Artforum **FILMOVÉ KLUBY** ► Kino Lumière Bratislava – Kino SFÚ (Špitálska 4)
► FK – Kino Junior Levice ► FK – Kino Strojárň Martin ► FK – Kino Fontána Pešťany ► FK – Naoko Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

FILM. SK JE EVIDOVANÝ MK SR POD EV. Č. 57 947/08

ISSN 1335-8286
9 771335 828003
0 1